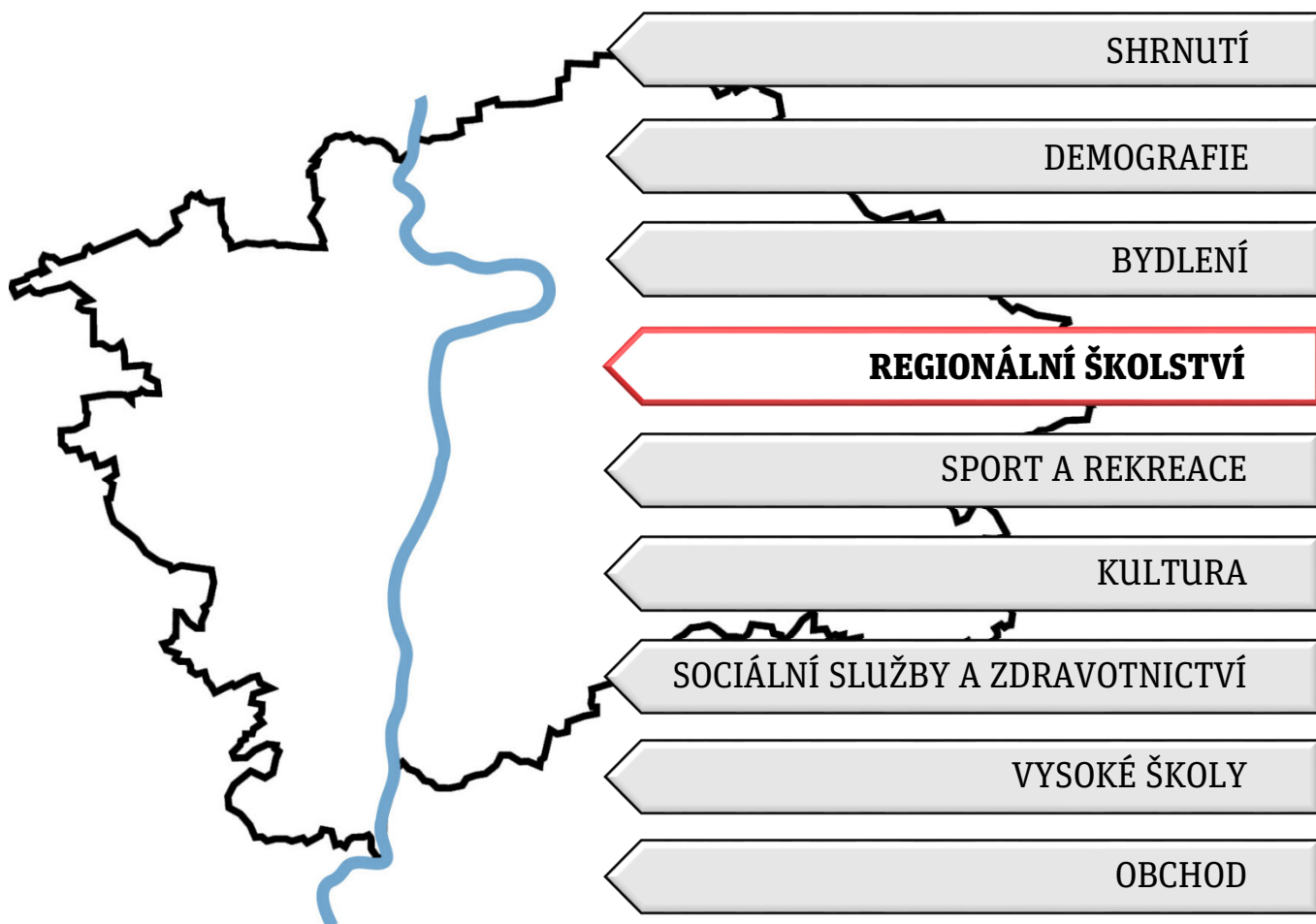

IPR
PRAHA

SEKCE STRATEGIÍ A POLITIK

Demografie, bydlení a veřejná vybavenost v Praze

červen 2015

IPR
PRAHA

ANALÝZA VYBAVENOSTI A DOSTUPNOSTI ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ V PRAZE

OBSAH

Úvod	5
1. Mateřské školy	6
2. Základní školy	14
3. Střední školy	26
4. Základní umělecké a zájmové vzdělávání	30
5. Prognóza potřebných školních kapacit do roku 2050	34
Závěry a doporučení	40
Seznam použitých zdrojů	43

PhDr. Miroslava Bajžíková

Ing. arch. Ivana Kubáková

RNDr. Tomáš Brabec, Ph.D. (kapitola 5)

IPR Praha, Sekce strategií a politik

Demografie, bydlení a veřejná vybavenost: Regionální školství
Analýza vybavenosti a dostupnosti školských zařízení v Praze

© Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2015

Všechna práva vyhrazena

Elektronická verze dokumentu je dostupná na www.iprpraha.cz

ISBN 978-80-87931-37-0

ISBN 978-80-87931-38-7 (pdf)

Úvod

Dostupná občanská vybavenost je jedním z faktorů ovlivňujících kvalitu života obyvatel metropole. Hl. m. Praha a městské části jako zřizovatelé škol zajišťují podmínky pro vzdělávání na všech stupních regionálního školství.

Povinnost zajišťovat podmínky pro vzdělávání (předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, podmínky pro plnění povinné školní docházky, střední a vyšší odborné vzdělávání, základní umělecké a zájmové vzdělávání...) ukládá obcím a krajům zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Při zajišťování vzdělávání dbá obec a kraj zejména o soulad rozvoje vzdělávání se zájmy občanů obce a kraje, s potřebami trhu práce, s demografickým vývojem a rozvojem svého území a o dostupnost vzdělávání podle místních podmínek.

Pro dostupnost vzdělávání je nezbytným předpokladem soulad mezi poptávkou po všech formách vzdělávání a nabídkou kapacit. Analýza veřejné vybavenosti segmentu školství je proto zaměřena na porovnání této nabídky a poptávky s cílem identifikovat deficity vybavenosti v oblasti školství. Východiskem byl počet obyvatel v roce 2014 a demografická prognóza za rok 2020. Za celou Prahu bez územního detailu se studie věnuje i prognóze potřebných školních kapacit do roku 2050.

Mateřské a základní školy jsou převážně zřizovány městskými částmi a odpovídá jim místní úroveň. Střední školy a zařízení základního uměleckého a zájmového vzdělávání jsou součástí celoměstské vybavenosti města s regionálním až nadregionálním charakterem; jejich převážným zřizovatelem je hl. m. Praha.

Obsah analýzy regionálního školství:

1. analýza vybavenosti města mateřskými školami v místní úrovni,
2. analýza vybavenosti města základními školami v místní úrovni,
3. analýza vybavenosti města středními školami v celoměstské úrovni,
4. analýza vybavenosti města zařízeními základního uměleckého a zájmového vzdělávání,
5. prognóza potřebných školních kapacit do roku 2050,
6. celkové shrnutí, hlavní závěry a doporučení.

1. Mateřské školy

Analýza vybavení města mateřskými školami je založena na kombinaci deficitů kapacit škol a pěší dostupnosti do 600 a 900 m. Ke zjištění lokálních disproporcí pomohlo rozdělení Prahy na bilanční územní celky (dále BUC), které jsou vymezeny se zřetelem k přijatelným docházkovým vzdálenostem ke školám a současně skladebné vůči základním sídelním jednotkám (ZSJ), městským částem i správním obvodom.

Analýza lokálních deficitů mateřských škol vychází z porovnání celkových kapacit škol v jednotlivých BUC s počtem dětí odpovídající věkové skupiny (3–5 let) v BUC, přihlíží k velikosti BUC a procentnímu podílu zjištěného deficitu, k pěší dostupnosti škol, k územním souvislostem s lépe nebo hůře vybaveným okolím, které je nebo není schopno svou kapacitní vybaveností dané lokalitě pomoci, a k holému faktu, zda v daném BUC školské zařízení již existuje (lze/nelze tedy uvažovat o případné dostavbě). Deficit menší než 50 míst byl v rozvaze pominut.

Vyhodnocení kapacitních a územních parametrů identifikovalo 4 kategorie bilančních územních celků, v mapkách a tabulkách označených barvou (Tab. 1, 2, Mapa 2, 4).

Červeně jsou označeny celky s obzvláště nedostatečnou vybaveností mateřskými školami, kde lze doporučit výstavbu/zřízení nové mateřské školy. Oranžově jsou označeny celky s nedostatečnou vybaveností, které rovněž doporučujeme prioritně řešit. Žlutě jsou označeny celky, kde sice vybavenost není úplně uspokojivá, pravděpodobně by ji bylo možné řešit lokálními opatřeními či navýšením kapacit stávajících škol. Šedě vyznačeny deficitní celky, které mohou využívat velmi dobře dimenzovanou vybavenost v okolních celcích s přijatelnou dostupností. Černá šrafa znázorňuje celky bez mateřské školy, které jsou zároveň identifikovány jako deficitní.

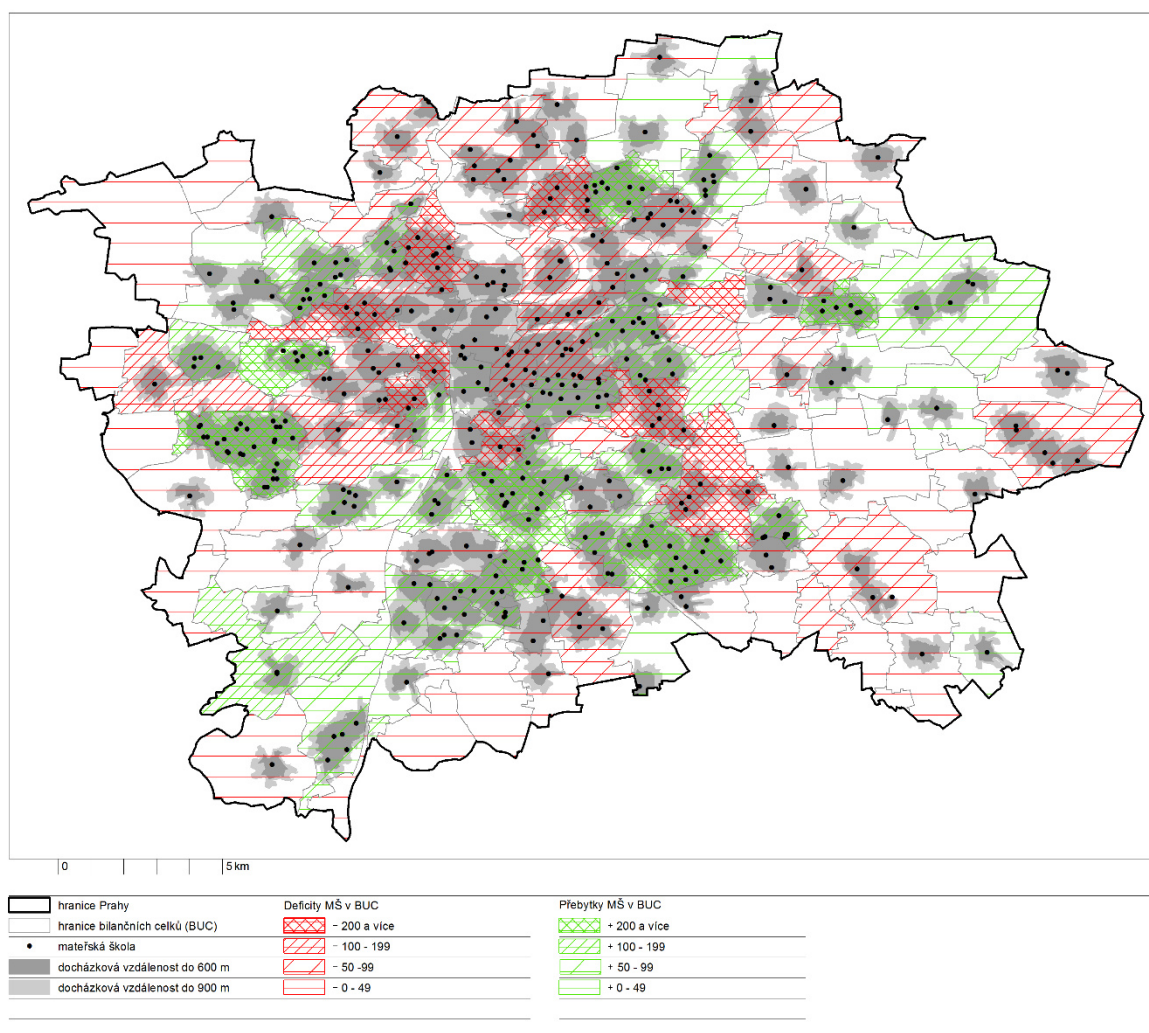
Analýza MŠ k roku 2014

Ve školním roce 2014/15 bylo na území hl. m. Prahy 395 mateřských škol, které navštěvovalo 41 637 dětí. MŠ disponovaly kapacitou 44 181 míst. 297 MŠ zřizovaly městské části, zřizovatelem ostatních MŠ byl soukromý sektor. Naplněnost MŠ byla ze všech druhů škol nejvyšší – až 94,2 %.

Celková kapacita MŠ v roce 2014 odpovídala v rámci hl. m. Prahy počtu dětí odpovídající věkové skupiny, která čítala 40 429 dětí. Kapacita škol je ale nerovnoměrně rozložena; v některých územích je nedostatečná, v některých je naopak kapacita nezaplňená. Většina mateřských škol získala od zřizovatele na základě žádosti výjimku z počtu dětí nad maximální možný počet 28 dětí. I tak neustále narůstal počet zamítnutých žádostí o umístění dětí do mateřských škol. Ve školním roce 2013/14 nebylo vyhověno více jak 12 500 žádostem (do počtu zamítnutých žádostí jsou zahrnuty i žádosti, které byly podány současně na několik MŠ).

Vybavenost města mateřskými školami ukazuje Mapa 1. Červená šrafa znázorňuje místa s lokálním deficitem, zelená šrafa místa s převisem kapacit. Hustota šrafy je odrazem intenzity deficitu/převisu kapacit. Místa s nejjednodušší šrafovou ukazují na v podstatě vyrovnanou nabídku a poptávku, kde ani deficit, ani převis nabídky nepřekračuje hodnoty 50 míst. Šedý podtisk znázorňuje ideální pěší dostupnost mateřských škol v pásmech do 600 m a 900 m. Z mapky je zřejmé rozložení absolutně největších deficitů ≥ 200 míst v mateřských školách, což se týká oblastí v Praze 8 – Kobylisy, Praze 6 – Dejvice a Břevnov, Praze 5 – Smíchov-sever, Praze 4 – Pankrác, Praze 9 – Harfa-Hloubětín a v Praze 10 – Strašnice. Při vyhodnocení všech faktorů dojdeme k závěru, že některé tyto vysoké deficity nejsou obyvateli pociťovány, neboť se dají řešit v okolí, zatímco v jiných částech města, ačkoli deficit dosahuje absolutních hodnot „jen“ okolo 100 míst, představuje již vážný problém – což se týká zejména městských částí na okraji města.

Mapa 1: Kapacity mateřských škol v bilančních územních celcích s jejich pěší dostupností (stav 2014)

Zdroj: IPR Praha

Vyhodnocení MŠ k roku 2014

Vyhodnocení analýzy vybavenosti ukazuje Tab. 1 a Mapa 2.

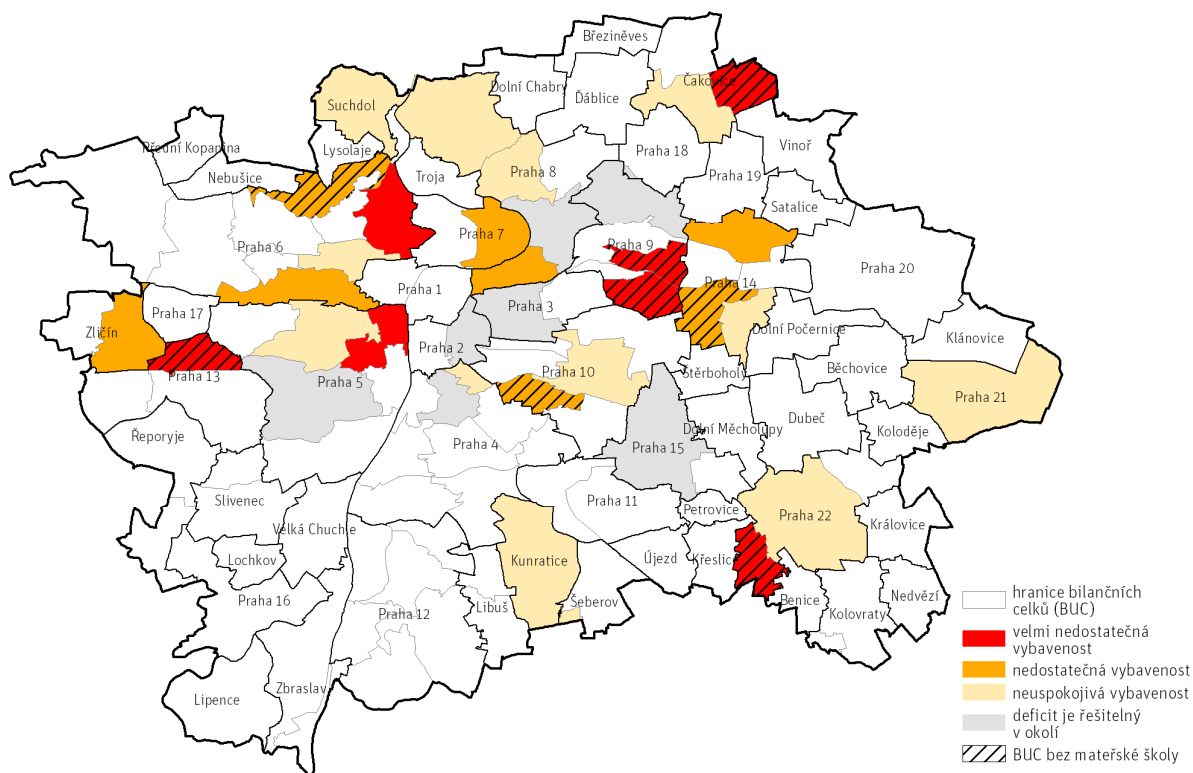
Celky červené kategorie (s obzvlášť nedostatečnou vybaveností MŠ): Praha 9 – Harfa-Hloubětín, Praha 5 – Smíchov-sever, Praha 6 – Dejvice, Praha 13 – severně od Rozvadovské spojky, Praha 9 – Hrdlořezy, Čakovice – Miškovice a Praha 22 – Pitkovice. V celku Praha 9 – Harfa-Hloubětín, kde probíhá masivní bytová výstavba na plochách bývalé ČKD, byl zjištěn velmi vysoký deficit 388 míst, v docházkové vzdálenosti není žádná MŠ a v okolních územích je buď rovněž deficit anebo malý převis nabídky; obdobná situace je v případě Prahy 5 – Smíchov-sever. Celek Praha 6 – Dejvice se sice nalézá uprostřed obytné zástavby s vyrovnanou vybaveností, ale celkový převis nabídky okolí není tak velký, aby saturoval deficit 424 míst (absolutně nejvyšší hodnota). Celky Praha 13 – severně od Rozvadovské spojky a Praha 9 – Hrdlořezy charakterizuje sousedství s dobře vybavenými celky s převisem nabídky, ale jejich využívání silně znepřijemňují územní bariéry. Celky Čakovice – Miškovice a Praha 22 – Pitkovice je deficit sice nižší než 100 míst, ale vzhledem k odloučenosti lokalit, pokračující obytné výstavbě a příslušnosti k městským částem, které jsou rovněž deficitní, byly celky zařazeny do červené kategorie.

Celky oranžové kategorie (s nedostatečnou vybaveností MŠ): Praha 7 – Holešovice-Bubny, Praha 8 – Karlín, Praha 6 – Břevnov, Praha 14 – Hutě, Zličín (stávající MŠ v celcích jsou, ale kapacitně nedostačují, deficit je 220 - 120 míst, v okolí buď volné kapacity nejsou, nebo jsou obtížně dostupné). V celcích Praha 10 – Bohdalec - Slatiny, Praha 14 – Kyje a Praha 6 – Šárecké údolí je deficit nižší než 100 míst, žádná MŠ však v nich není a volné kapacity v okolních celcích jsou obtížně dostupné.

Celky žluté kategorie (s neuspokojivou vybaveností MŠ): Praha 8 – Kobylisy, Praha 10 – Strašnice, Praha 6 - Střešovice a Praha 4 – Nusle, kde je deficit v rozsahu 280 - 100 míst, je možné situaci alespoň částečně saturovat v okolí. V celcích Čakovice, Kunratice, Praha 5 – Košíře, Praha 21, Praha 14 – Hostavice, Praha 22 – Uhřetěves, Praha 8 – Bohnice - Čimice a Suchdol je deficit menší než 100, kapacity v okolí jsou však buď nedostatečné, nebo obtížně dostupné.

Celky šedé kategorie: Praha 4 – Pankrác, Praha 15 – Hostivař, Praha 3 – západ a Praha 5 – Jinonice - Radlice (deficit v rozmezí 310 – 160 míst), celky Praha 2 – východ a Praha 18 - sídliště Prosek (deficit vyšší než 100) a Praha 9 - sídliště Prosek a Praha 8 – Libeň. Celky mohou využívat velmi dobře dimenzovanou vybavenost v okolí.

Mapa 2: Analýza deficitů ≥ 50 míst v mateřských školách v bilančních územních celcích (stav 2014)

Zdroj: IPR Praha

Tab. 1: Analýza deficitů ≥50 míst v mateřských školách v bilančních územních celcích k roku 2014

Bilanční územní celek	Deficit MŠ 2014	Škola/školy 2014 v BUC	Kapacity škol v okolních BUC a jejich dostupnost	% z věkové skupiny
Praha 9 - Harfa_Hloubětín	-388	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-100
Praha 5 - Smíchov_sever	-318	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-55
Praha 6 - Dejvice	-424	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-41
Čakovice - Miškovice	-88	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-100
Praha 22 - Pitkovice	-70	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-100
Praha 13 - severně od Rozvadovské spojky	-124	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-100
Praha 9 - Hrdlořezy	-116	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-100
Praha 8 - Karlín	-122	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-31
Praha 6 - Břevnov	-222	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-39
Praha 7 - Holešovice_Bubny	-151	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-28
Praha 14 - Kyje	-95	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-100
Praha 10 - Bohdalec_Slatiny	-93	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-99
Praha 6 - Šárecké údolí	-55	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-101
Praha 14 - Hutě	-162	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-89
Zličín	-130	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-54
Praha 14 - Hostavice	-72	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-35
Praha 21	-84	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-17
Praha 22 - Uhříněves	-72	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-15
Suchdol	-68	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-23
Praha 8 - Bohnice_Čimice	-72	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-5
Praha 8 - Kobylisy	-278	je, ale nedostačuje	pouze částečně volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-39
Praha 10 - Strašnice	-259	je, ale nedostačuje	pouze částečně volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-24
Praha 6 - Střešovice	-139	je, ale nedostačuje	pouze částečně volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-50
Čakovice	-92	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-22
Kunratice	-73	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-18
Praha 5 - Košíře	-65	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-8
Praha 4 - Nusle	-117	je, ale nedostačuje	pouze částečně volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-29
Praha 4 - Pankrác	-311	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-60
Praha 15 - Hostivař	-201	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-32
Praha 18 - sídliště Prosek	-103	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-100
Praha 5 - Jinonice_Radlice	-161	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-58
Praha 3 - západ	-176	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-12
Praha 2 - východ	-108	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-11
Praha 9 - sídliště Prosek	-69	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-7
Praha 8 - Libeň	-53	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-10

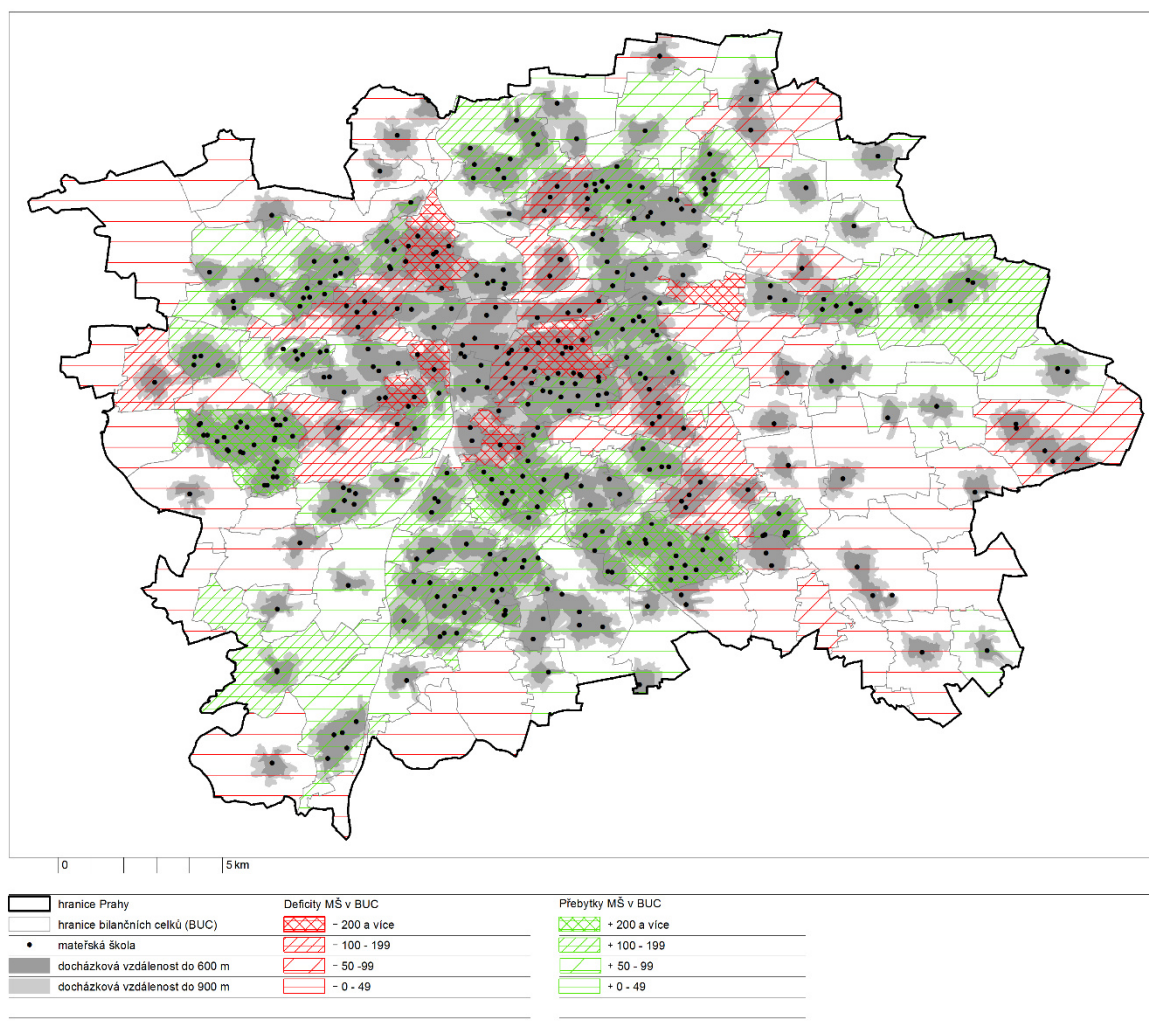
Zdroj: IPR Praha

Analýza MŠ k roku 2020

V roce 2020 se demografická vlna posouvá. Výhled pro rok 2020 znamená převis celkové kapacity MŠ v rámci hl. m. Prahy o 3 748 míst. Předpokládá se varianta, že síť mateřských škol zůstane ve stavu z roku 2014 a nebude ani kapacitně doplněna. Kapacita MŠ zůstává nerovnoměrně rozložena.

Změnu ve vybavenosti města mateřskými školami k roku 2020 znázorňuje Mapa 3. Z porovnání se stavem v roce 2014 je zřejmé, že intenzita i četnost deficitních lokalit v Praze se zmenšuje a přibývá míst s vyrovnanou nabídkou a poptávkou (řídnutí šrafy). Místa s deficitem vyšším než 200 míst v MŠ jsou již jen 4: Praha 9 – Harfa-Hloubětín, Praha 6 – Dejvice, Praha 4 – Pankrác a (nově) Praha 3 – západ. Stále však platí, že deficit okolo 100 míst v malých městských částech je stejně závažný jako vyšší deficit ve velkých městských částech.

Mapa 3: Kapacity mateřských škol v bilančních územních celcích s jejich pěší dostupností (vybavenost 2014, obyvatelstvo 2020)

Zdroj: IPR Praha

Vyhodnocení MŠ k roku 2020

Vyhodnocení deficitních oblastí k roku 2020 s přihlédnutím k dostupnosti škol a velikostem BUC ukazuje Mapa 4 a Tab. 2.

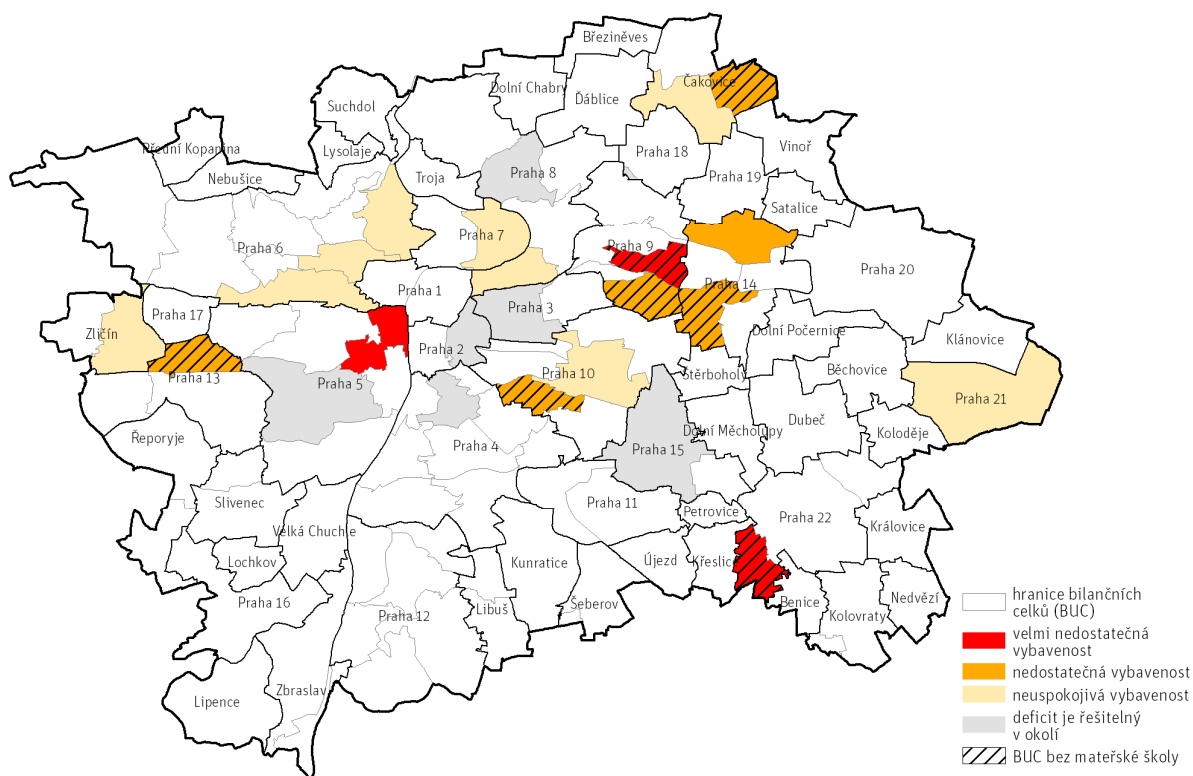
Celky červené kategorie: Praha 9 – Harfa – Hloubětín, Praha 5 – Smíchov - sever a Praha 22 – Pitkovice. První 2 celky očekávají stále velmi vysoký deficit nad 250 míst, Pitkovice zůstávají nejvíce problematickým celkem na okraji města.

Celky oranžové kategorie: Praha 10 – Bohdalec - Slatiny a Praha 14 – Kyje, z červené skupiny 2014 si „polepšily“ Čakovice – Miškovice, Praha 9 - Hrdlořezy a Praha 13 - severně od Rozvadovské spojky. Všechny celky vykazují v roce 2020 deficit téměř 100 míst a žádný z nich není vybaven mateřskou školou; volné kapacity v okolí sice jsou k dispozici, ale jsou obtížně dostupné.

Celky žluté kategorie: Praha 6 – Dejvice, Praha 10 – Strašnice, Praha 6 – Břevnov a Praha 7 – Holešovice – Bubny, všechny s vysokým deficitem v rozmezí 230 – 160 míst, dále Praha 6 – Střešovice, Zličín, Praha 14 – Hutě, Praha 8 – Karlín, Praha 21 a Čakovice s deficitem cca 100 míst a nižším. Mateřské školy v těchto celcích svou kapacitou nepostačují, volné kapacity v okolí jsou omezeně nebo obtížně dostupné.

Celky šedé kategorie: Praha 4 – Pankrác, Praha 3 – západ, Praha 15 – Hostivař, Praha 5 – Jinonice - Radlice, Praha 2 – východ, Praha 8 - Kobylisy a Praha 18 - sídliště Prosek. Jde o celky s relativně vysokým deficitem v rozmezí 280 – 100 míst, jejichž nároky by však měly být spolehlivě uspokojeny v okolí.

Mapa 4: Analýza deficitů ≥ 50 míst v mateřských školách v bilančních územních celcích (vybavenost 2014, obyvatelstvo 2020)

Zdroj: IPR Praha

Tab. 2: Analýza deficitů >50 míst v mateřských školách v bilančních územních celcích k roku 2020

Bilanční územní celek	Deficit MŠ 2020	Škola/školy 2014 v BUC	Kapacity škol 2014 v okolních BUC a jejich dostupnost	% z věkové skupiny	Trend
Praha 9 - Harfa_Hloubětín	-266	není	nedostatečné kapacity	-100	zlepšení
Praha 5 - Smíchov_sever	-301	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity	-54	malý rozdíl
Praha 22 - Pitkovice	-69	není	nedostatečné kapacity	-99	malý rozdíl
Čakovice - Miškovice	-99	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-100	malý rozdíl
Praha 14 - Hutě	-97	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-83	zlepšení
Praha 9 - Hrdlořezy	-95	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-100	zlepšení
Praha 10 - Bohdalec_Slatiny	-93	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-100	malý rozdíl
Praha 13 - severně od Rozvadovské spojky	-89	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-100	zlepšení
Praha 14 - Kyje	-86	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-100	malý rozdíl
Praha 6 - Břevnov	-162	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-32	zlepšení
Zličín	-105	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-48	zlepšení
Praha 7 - Holešovice_Bubny	-160	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-29	malý rozdíl
Praha 6 - Dejvice	-229	je, ale nedostačuje	pouze částečně volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-27	zlepšení
Praha 21	-69	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-14	malý rozdíl
Čakovice	-56	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-14	zlepšení
Praha 6 - Střešovice	-112	je, ale nedostačuje	pouze částečně volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-45	zlepšení
Praha 10 - Strašnice	-168	je, ale nedostačuje	pouze částečně volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-17	zlepšení
Praha 8 - Karlín	-78	je, ale nedostačuje	pouze částečně volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-22	zlepšení
Praha 4 - Pankrác	-283	je, ale nedostačuje	volné kapacity a přijatelná dostupnost	-58	zlepšení
Praha 3 - západ	-274	je, ale nedostačuje	volné kapacity a přijatelná dostupnost	-17	zhoršení
Praha 5 - Jinonice_Radlice	-122	je, ale nedostačuje	volné kapacity a přijatelná dostupnost	-52	zlepšení
Praha 15 - Hostivař	-189	je, ale nedostačuje	volné kapacity a přijatelná dostupnost	-31	malý rozdíl
Praha 2 - východ	-106	je, ale nedostačuje	volné kapacity a přijatelná dostupnost	-11	malý rozdíl
Praha 8 - Kobylisy	-103	je, ale nedostačuje	volné kapacity a přijatelná dostupnost	-19	zlepšení
Praha 18 - sídliště Prosek	-67	je, ale nedostačuje	volné kapacity a přijatelná dostupnost	-99	zlepšení

Zdroj: IPR Praha

Porovnání vyhodnocení vybavenosti MŠ v bilančních územních celcích v roce 2014 a předpokládaného vývoje v roce 2020

Porovnání ukazuje Tab. 3. Přesto, že demografická vlna ve věkové kategorii 3–5 let změkčuje k roku 2020 nedostatečnost vybavenosti města mateřskými školami, lokální disproporce nadále setrvávají.

Tab. 3: Porovnání vybavenosti MŠ v BUC v letech 2014 a předpokládaného vývoje v roce 2020

2014	2020	Rozdíl deficitu 2014 a 2020*
Praha 9 - Harfa_Hloubětín	Praha 9 - Harfa_Hloubětín	122
Praha 5 - Smíchov_sever	Praha 5 - Smíchov_sever	17
Praha 22 - Pitkovice	Praha 22 - Pitkovice	1
Čakovice - Miškovice	Čakovice - Miškovice	-11
Praha 13 - severně od Rozvadovské spojky	Praha 13 - severně od Rozvadovské spojky	35
Praha 9 - Hrdlořezy	Praha 9 - Hrdlořezy	21
Praha 6 - Dejvice	Praha 6 - Dejvice	195
Praha 14 - Kyje	Praha 14 - Kyje	9
Praha 10 – Bohdalec - Slatiny	Praha 10 – Bohdalec - Slatiny	0
Praha 14 - Hutě	Praha 14 - Hutě	65
Praha 8 - Karlín	Praha 8 - Karlín	44
Praha 6 - Břevnov	Praha 6 - Břevnov	60
Praha 7 – Holešovice- Bubny	Praha 7 – Holešovice - Bubny	-9
Zličín	Zličín	25
Praha 6 - Šarecké údolí		9
Praha 21	Praha 21	15
Čakovice	Čakovice	36
Praha 6 - Střešovice	Praha 6 - Střešovice	27
Praha 10 - Strašnice	Praha 10 - Strašnice	91
Praha 14 - Hostavice		57
Praha 22 - Uhříněves		70
Suchdol		59
Praha 8 – Bohnice - Čimice		338
Praha 8 - Kobylisy	Praha 8 - Kobylisy	175
Kunratice		78
Praha 5 - Košíře		77
Praha 4 - Nusle		72
Praha 4 - Pankrác	Praha 4 - Pankrác	28
Praha 15 - Hostivař	Praha 15 - Hostivař	12
Praha 18 - sídliště Prosek	Praha 18 - sídliště Prosek	36
Praha 5 – Jinonice - Radlice	Praha 5 – Jinonice - Radlice	39
Praha 3 - západ	Praha 3 - západ	-98
Praha 2 - východ	Praha 2 - východ	2
Praha 9 - sídliště Prosek		100
Praha 8 - Libeň		108

*Kladné číslo značí zmírnění deficitu, záporné prohloubení deficitu.

Zdroj: IPR Praha

Situaci v celcích červené i oranžové kategorie k roku 2020 je nutno akutně řešit v každém případě. Jde o tyto celky: Praha 9 – Harfa – Hloubětín, Praha 5 – Smíchov – sever a Praha 22 – Pitkovice (obzvláště nedostatečná vybavenost - červená kategorie); a Praha 14 – Kyje, Praha 10 – Bohdalec Slatiny, Čakovice – Miškovice, Praha 13 – severně od Rozvadovské spojky, Praha 9 – Hrdlořezy (nedostatečná vybavenost - oranžová kategorie). V těchto územích je deficit míst v MŠ vzhledem k velikosti MČ významný a zároveň nejsou k dispozici ani volné kapacity v přijatelné vazbě v okolí.

Přes demografický vývoj v některých částech města se kategorie deficitu nezmění: v červené kategorii k roku 2014 i 2020 zůstanou Praha 9 – Harfa – Hloubětín, Praha 5 – Smíchov – sever a Praha 22 – Pitkovice; v oranžové kategorii Praha 14 – Kyje a Praha 10 – Bohdalec, Slatiny a dále 4 celky ve žluté kategorii.

V některých částech města se deficit relativně zmírní, zejména v celcích Praha 13 - severně od Rozvadovské spojky, Praha 9 - Hrdlořezy a Praha 6 – Dejvice a Čakovice – Miškovice, (tj. opustí červenou kategorii), dále Praha

14 – Hutě, Praha 8 – Karlín, Praha 6 – Břevnov, Praha 7 – Holešovice – Bubny a Zličín (tj. opustí oranžovou kategorii). U celků Čakovice – Miškovice a Praha 7 – Holešovice – Bubny příčinou zmírnění deficitu však není méně dětí v těchto lokalitách, ale alespoň částečné zlepšení situace v jejich okolí.

V některých částech města se deficit demografickou vlnou „vyřeší“. Jde o Praha 6 – Šárecké údolí, Praha 14 – Hostavice, Praha 22 – Uhřetěves, Suchdol, Praha 8 – Bohnice – Čimice, Kunratice, Praha 5 – Košíře, Praha 4 – Nusle a Praha 8 – Kobylisy.

Značné prohloubení deficitu se naopak předpokládá v části Praha 3 – západ, kde probíhá výstavba v okolí Olšanské ulice. Tento „městský“ celek má jistě dobré vazby na okolí s lepší vybaveností a deficit v poměru k velikosti věkové skupiny činí jen 17 %, přesto deficit téměř 300 míst bude znamenat komplikace pro velké množství rodin.

Pro úplnost je třeba též upozornit na některé okrajové městské části s mateřskou školou, u nichž je současný deficit sice nižší než 50 míst, (ale v malých MČ i takový deficit může představovat problém) a do roku 2020 nelze předpokládat jeho samovolné vyřešení; jde zejména o MČ Řeporyje, Dubeč, Dolní Měcholupy, Slivenec, Březiněves a část Zličína - Sobín.

2. Základní školy

Analýza deficitů je (obdobně jako u mateřských škol) založena na kombinaci deficitů kapacit škol a pěší dostupnosti do 600 m a 900 m. Ke zjištění lokálních disproporcí bylo opět využito rozdělení Prahy na bilanční územní celky (dále BUC), které jsou vymezeny se zřetelem k přijatelným docházkovým vzdálenostem ke školám a současně skladebné vůči základním sídelním jednotkám (ZSJ), městským částem i správním obvodom.

Analýza lokálních deficitů základních škol vychází z porovnání celkových kapacit škol v jednotlivých BUC s počtem dětí odpovídající věkové skupiny (6–14 let) v BUC, přihlíží k velikosti BUC a procentnímu podílu zjištěného deficitu, k pěší dostupnosti škol, k územním souvislostem s lépe nebo hůře vybaveným okolím, které je nebo není schopno svou kapacitní vybaveností dané lokalitě pomoci, a k holému faktu, zda v daném BUC školské zařízení již existuje (lze/nelze tedy uvažovat o případné dostavbě). Bylo zohledněno, že část dětí ze ZŠ odchází studovat na střední školy. Deficit menší než 50 míst byl v rozvaze pominut.

Vyhodnocení kapacitních a územních parametrů identifikovalo 4 kategorie bilančních územních celků, v mapkách a tabulkách označených barvou (Tab. 5, 6, Mapa 6, 8).

Červeně jsou označeny celky s obzvláště nedostatečnou vybaveností základními školami, kde lze doporučit výstavbu/zřízení nové základní školy alespoň jednostupňové. Deficit je vyšší než 200 míst, žádné školské zařízení nebylo dosud zřízeno. Oranžově jsou označeny celky s nedostatečnou vybaveností, které rovněž doporučujeme prioritně řešit. Deficit vyšší než 200 míst, stávající školské zařízení nedokáže uspokojit poptávku. Navýšení kapacit stávajících škol je problematické, de facto by znamenalo zdvojnásobení kapacity zařízení. Žlutě jsou označeny celky, kde vybavenost není uspokojivá. Deficit je v rozmezí 100 – 200 míst, žádné školské zařízení nebo s nedostatečnou kapacitou, obtížná dostupnost k lépe vybaveným celkům. Zřízení samostatného školského zařízení pro tuto kapacitu nelze doporučit, doplnění kapacity může být však náročné. Dá se též očekávat, že situace se v těchto celcích bude postupem času zhoršovat. Šedě jsou označeny deficitní celky, které buď mohou využívat velmi dobře dimenzovanou vybavenost v okolních celcích s přijatelnou dostupností, nebo jejichž deficit je v rozsahu 100 – 50 míst; takto nízké deficity nemohou nárokovat speciální řešení. Černá šrafa znázorňuje celky bez základní školy, které jsou zároveň identifikovány jako deficitní.

Analýza ZŠ k roku 2014

Ve školním roce 2014/15 bylo na území hl. m. Prahy 260 základních škol, které navštěvovalo 88 184 žáků. Odpovídající věková skupina čítala 89 801 dětí. ZŠ disponovaly kapacitou 127 385 míst. Naplněnost ZŠ tak činila 69,2 %. Městské části zřizovaly 192 ZŠ, dalšími nejvíce zastoupenými zřizovateli byla hl. m. Praha a soukromý sektor, základní školy zřizuje i církev a MŠMT.

Žáci, kteří uspěli u přijímacích zkoušek na nižší stupeň víceletých gymnázií, pokračují v plnění povinné školní docházky ve střední škole (Tab. 4).

Tab. 4: Rozptyl žáků 2. stupně ZŠ do středního školství

Žáci ve věku povinné školní docházky	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
základní školy 1. stupeň	43 245	43 497	44 036	45 076	46 503	48 644	51 159	54 281	58 295
základní školy 2. stupeň	36 518	33 619	30 434	28 324	27 648	27 545	28 151	28 960	38 262
obory víceletých gymnázií	7 650	7 835	7 874	7 899	7 877	7 983	8 189	8 204	8 240
taneční konzervatoře	170	164	142	139	139	130	140	138	133

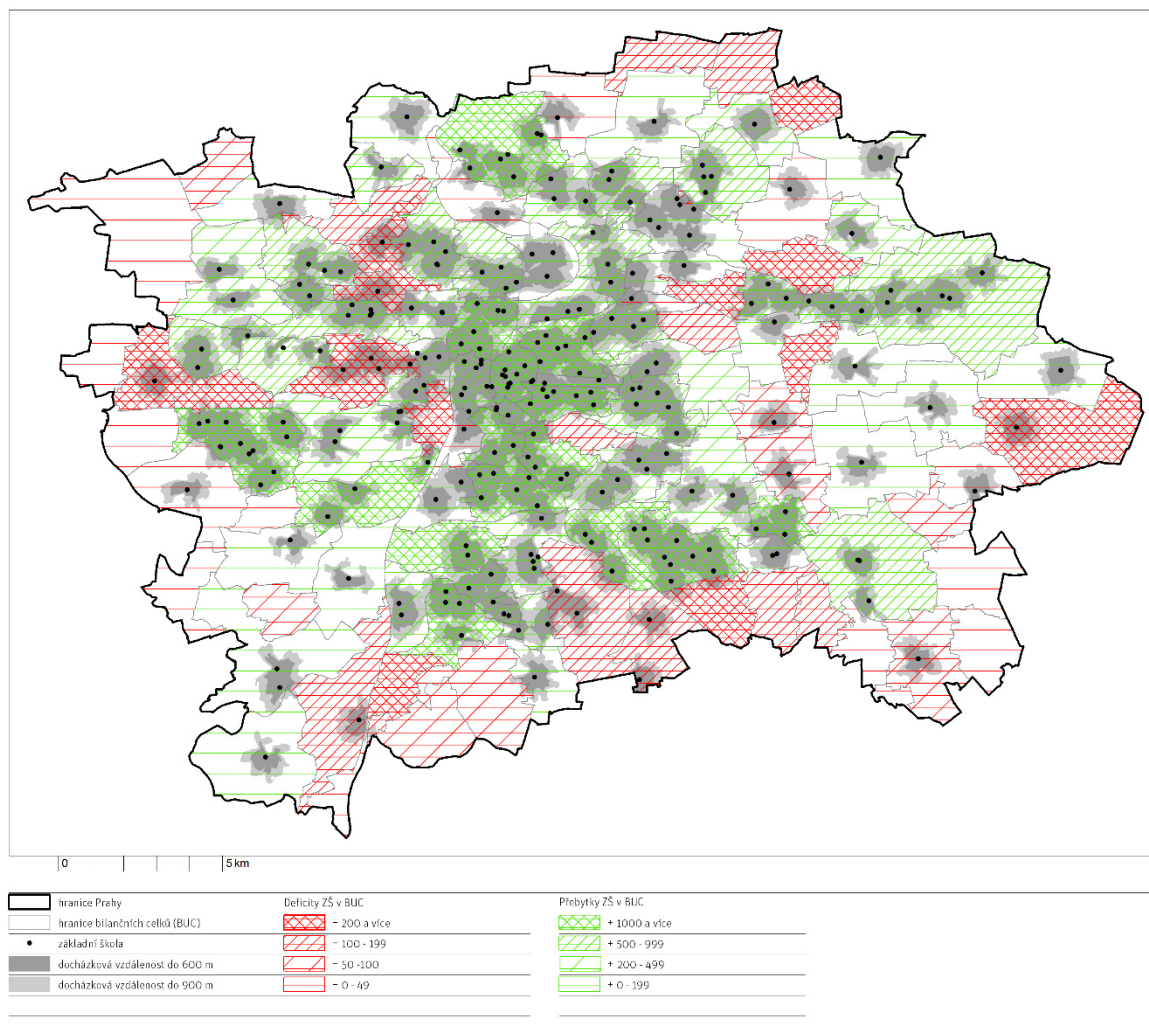
Zdroj: MŠMT

Celková kapacita ZŠ v roce 2014 převyšovala v rámci hl. m. Praha velikost věkové skupiny o 38 956 míst, tj. o 29 %. Kapacita škol je ale nerovnoměrně rozložena; v některých územích je kapacita nedostatečná, v některých je naopak kapacita nezaplňená.

Vybavenost města základními školami ukazuje Mapa 5 Kapacity základních škol v bilančních územních celcích s jejich pěší dostupností (současný stav 2014). Červená šrafa znázorňuje místa s lokálním deficitem, zelená šrafa místa s převisem kapacit. Hustota šrafy je odrazem výše deficitu/převisu kapacit. Místa s nejjřidší šrafou ukazují na v podstatě vyrovnanou nabídku a poptávku, kde ani deficit, ani převis nabídky nepřekračuje hodnoty 50 míst. Šedý podtisk znázorňuje ideální pěší dostupnost základních škol v pásmech do 600m a 900 m.

Z mapky je zřejmé rozložení absolutně největších deficitů ≥ 200 míst v základních školách, což se týká zejména oblastí v Praze 14 – Hostavice a Hutě, Praze 5 – Košíře a Smíchov-jih, Praze 6 – Hanspaulka a Střešovice, Praze 9 – Harfa-Hloubětín, Praze 13 – severně od Rozvadovské spojky a dále v Újezdě, v Čakovících - Miškovicích, Zličíně, Újezdě nad lesy a v Praze 12 – Komořany, při čemž nejvyšší deficity jsou v Košířích (519 míst) a v Hostavicích (400 míst). Při vyhodnocení všech faktorů dojdeme k závěru, že některé tyto vysoké deficity nejsou obyvateli pocíťovány, neboť se dají řešit v okolí, zatímco v jiných částech města, ačkoli deficit dosahuje absolutních hodnot „jen“ okolo 200 míst, představuje již vážný problém – což se týká zejména městských částí na okraji hl. města.

Mapa 5: Kapacity základních škol v bilančních územních celcích s jejich pěší dostupností (stav 2014)

Zdroj: IPR Praha

Vyhodnocení ZŠ k roku 2014

Vyhodnocení analýzy vybavenosti ukazuje Tab. 5 a Mapa 6.

Celky červené kategorie: Praha 14 – Hostavice, Praha 5 - Smíchov_jih, Újezd, Praha 14 – Hutě, Praha 9 – Harfa - Hloubětín, Praha 13 - severně od Rozvadovské spojky, Praha 12 – Komořany a Čakovice – Miškovice. Jde o celky, v nichž probíhá intenzivní bytová výstavba, žádná škola (ani jednostupňová) není, deficit v roce 2014 je vysoký v rozmezí 400 – 200 míst a ačkoli kromě Miškovic částečně sousedí s celky disponujícími volnými kapacitami, jejich využívání znepříjemňuje špatná dostupnost – územní bariéry nebo vzdálenost, která determinuje závislost na místní hromadné dopravě.

Celky oranžové kategorie: Praha 6 – Střešovice, Zličín a Praha 21. Stávající školy v celcích jsou zřízeny, přesto deficit dosahuje 270 – 200 míst, v městských částech Zličíně i Praze 21 probíhá intenzivní bytová výstavba, případná vazba na celky s převisem nabídky je složitá.

Celky žluté kategorie: Březiněves, Čakovice – Třeboradice, Praha 22 – Pitkovice a Křeslice jsou lokalitami na hranicích Prahy bez přímých vazeb na lépe vybavené celky. Praha 10 – Bohdalec – Slatiny, Praha 9 – Hrdlořezy a Praha 6 – Šárecké údolí sice sousedí s vybavenými oblastmi, ale dostupnost je obtížná. V žádném z celků školské zařízení není, žáci jsou nuceni dojíždět. Kapacitně nedostačujícími základními školami v této kategorii disponují celky Kunratice, Šeberov a Zbraslav, opět však bez přímé vazby na celky s převisem nabídky. Deficit je v rozmezí 100 – 200 míst.

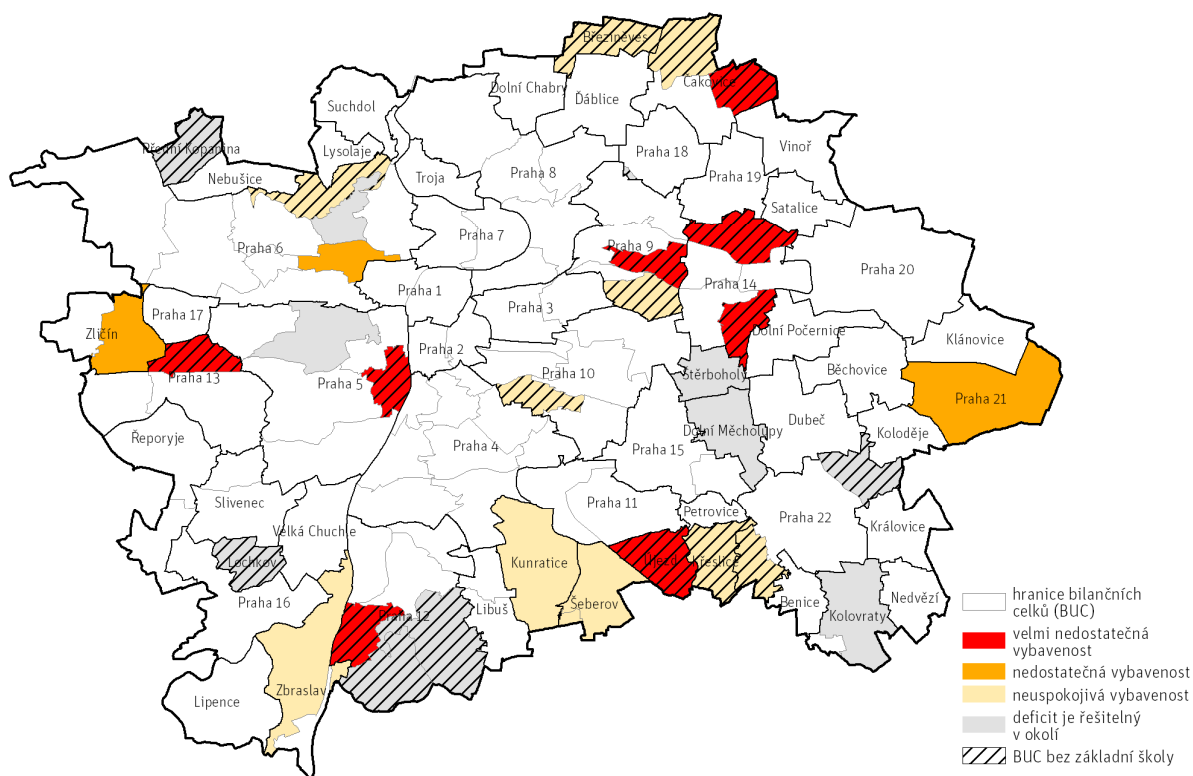
Celky šedé kategorie: Kolovraty, Praha 12 – Točná, Přední Kopanina, Lochkov, Praha 12 – Cholupice, Praha 22 - Hájek a Štěrboholy, všechny s malým deficitem od 100 do 50 míst, pro které je společná absence přímé vazby na lépe vybavené celky, s výjimkou Štěrboholy (1. stupeň) nemají zřízeno žádné školské zařízení. Dále jde o celky s vysokým deficitem (až 520 míst), které však bezprostředně sousedí s okolními celky s převisem nabídky; jsou to Praha 5 – Košíře, Praha 6 – Hanspaulka, Praha 18 - sídliště Prosek a Dolní Měcholupy.

Tab. 5: Analýza deficitů ≥50 míst v základních školách v bilančních územních celcích k roku 2014

Bilanční územní celek	Deficit ZŠ 2014	Škola/školy 2014 v BUC	Kapacity škol v okolních BUC a jejich dostupnost	% z věkové skupiny 2014
Praha 14 - Hostavice	-400	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95
Praha 5 - Smíchov_jih	-328	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-87
Újezd	-302	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95
Praha 14 - Hutě	-294	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95
Praha 9 - Harfa_Hloubětín	-240	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95
Praha 13 - severně od Rozvadovské spojky	-234	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95
Praha 12 - Komořany	-201	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95
Čakovice - Miškovice	-215	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-95
Praha 6 - Střešovice	-269	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-38
Zličín	-211	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-63
Praha 21	-203	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-16
Březiněves	-132	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-95
Čakovice - Třeboradice	-116	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-95
Praha 22 - Pitkovice	-112	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-95
Křeslice	-105	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-94
Praha 10 - Bohdalec_Slatiny	-167	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95
Praha 9 - Hrdlořezy	-148	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95
Praha 6 - Šárecké údolí	-115	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95
Šeberov	-128	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-45
Kunratice	-139	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-15
Zbraslav	-115	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-12
Kolovraty	-63	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-14
Praha 12 - Točná	-70	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-94
Přední Kopanina	-51	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-94
Lochkov	-60	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95
Praha 12 - Cholupice	-81	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-94
Praha 22 - Hájek	-84	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-94
Štěrboholy	-68	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-39
Praha 5 - Košíře	-519	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-28
Praha 6 - Hanspaulka	-306	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-32
Praha 18 - sídliště Prosek	-129	není	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-95
Dolní Měcholupy	-76	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-32

Zdroj: IPR Praha

Mapa 6: Analýza deficitů ≥ 50 míst v základních školách v bilančních územních celcích (stav 2014)

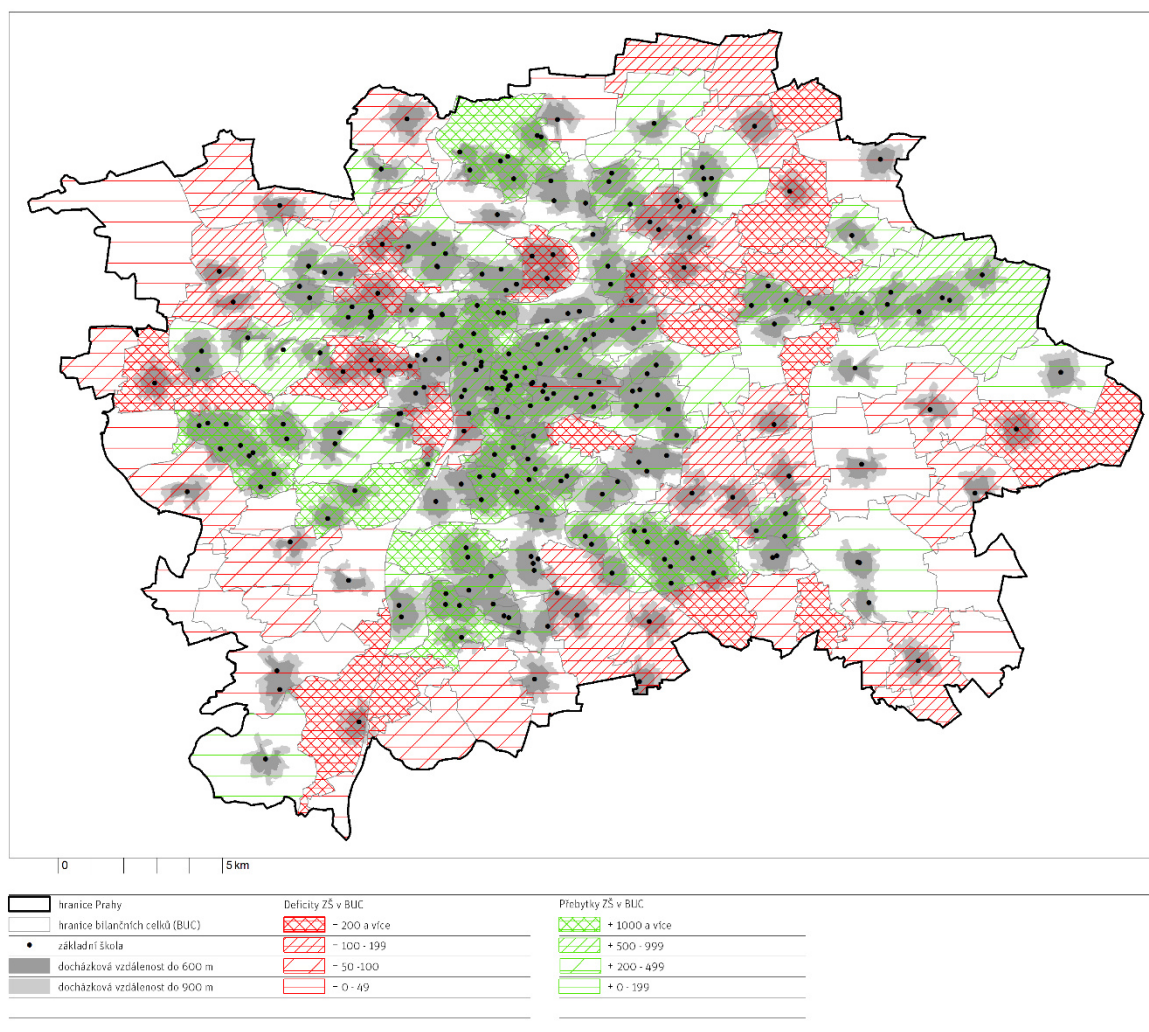
Zdroj: IPR Praha

Analýza ZŠ k roku 2020

V roce 2020 se demografická vlna posouvá. Předpokládá se varianta, že síť základních škol zůstane ve stavu z roku 2014 a nebude ani kapacitně doplněna. Výhled pro rok 2020 znamená převis celkové kapacity ZŠ v rámci hl. m. Prahy o 18 915 míst, tj. již jen 14 %. Kapacita ZŠ zůstává nerovnoměrně rozložena, lokální deficity přibývají a prohlubují se.

Změnu ve vybavenosti města základními školami k roku 2020 znázorňuje Mapa 7. Z porovnání se stavem v roce 2014 je zřejmé, že intenzita i četnost deficitních lokalit v Praze se zvyšuje a ubývá míst s vyrovnanou nabídkou a poptávkou. K roku 2014 bylo 13 celků s deficitem vyšším než 200 míst; k roku 2020 se předpokládá, že deficit 200 míst přesáhne 20 celků. K vysoce deficitním celkům z r. 2014 v roce 2020 přibudou: Praha 22 – Pitkovice, Praha 9 – Hrdlořezy a Vysočany-Libeň, Praha 10 – Bohdalec-Slatiny, Zbraslav, Praha 19 a Praha 7 – Holešovice-Bubny. Nejvyšší deficit se očekává opět v Košířích (827 míst), dále na Harfě-Hloubětíně (690 míst), v Praze 21 (467 míst), na Hanspaulce (456 míst), ve Zličíně (449 míst) a na Smíchově-jih (428 míst). Opět platí, že při vyhodnocení všech faktorů dojdeme k závěru, že některé tyto vysoké deficity nejsou obyvateli pocíťovány, neboť se dají řešit v okolí, zatímco v jiných částech města, ačkoli deficit dosahuje absolutních hodnot „jen“ okolo 300 míst, představuje již vážný problém – což se týká zejména městských částí na okraji hl. města, ale i některých území uvnitř města, v nichž probíhá intenzivní bytová výstavba.

Mapa 7: Kapacity základních škol v bilančních územních celcích a jejich pěší dostupnosti (vybavenost 2014, obyvatelstvo 2020)

Zdroj: IPR Praha

Vyhodnocení ZŠ k roku 2020

Vyhodnocení deficitních oblastí v roce 2020 s přihlédnutím k dostupnosti škol a velikostem BUC ukazuje Tab. 6 a Mapa 8. Základní charakteristika barevných kategorií se nemění.

Celky červené kategorie: Čakovice - Miškovice a Praha 22 – Pitkovice (deficit 270 až 200 míst), na okraji Prahy bez vazby na kapacitně vybavené oblasti, avšak s pokračující intenzivní výstavbou, bez vlastních zařízení. Celky bez vlastních školských zařízení s největšími očekávanými absolutními deficity: 690 míst v Praze 9 – Harfa – Hloubětín, v rozmezí 450 – 300 míst v Praze 5 – Smíchov -jih, Praze 14 – Hostavice, Újezdě a Praze 14 – Hutě, dále s deficitem v rozsahu 300 – 200 míst v Praze 9 – Hrdlořezy, Praze 13 - severně od Rozvadovské spojky, Praze 10 - Bohdalec_Slatiny a Praze 12 – Komořany; které sousedí s dobře dimenzovanými, ale obtížně dostupnými oblastmi. Posledním celkem kategorie je Zličín s 1-stupňovou školou a vysokým deficitem (449 míst).

Celky oranžové kategorie: Praha 21, Zbraslav, Praha 19, Praha 9 – Vysočany – Libeň, Praha 6 – Střešovice a Praha 7 – Holešovice – Bubny. Všechny celky mají zřízena školská zařízení, ale jejich kapacita bude k roku 2020 hrubě nedostatečná (deficit v rozsahu 470 – 250 míst) a volné kapacity v okolí zůstanou obtížně dostupné.

Celky žluté kategorie: Čakovice – Třeboradice, Štěrboholy, Kolovraty, Praha 6 – Liboc–Ruzyně, Dolní Měcholupy, Praha 15 – Hostivař, Praha 18 - sídliště Prosek, Kunratice, Čakovice, Šeberov a Praha 9 - Nové Vysočany. Deficit je v rozsahu 200 – 100 míst. Základní školy v těchto celcích svou kapacitou nepostačují, volné kapacity v okolí jsou

obtížně dostupné nebo nejsou k dispozici. V dalších celcích žluté kategorie Březiněves a Praha 6 - Šárecké údolí škola není zřízena.

Celky šedé kategorie jsou celky s očekávaným velmi vysokým deficitem Praha 5 – Košíře (827 míst), Praha 6 – Hanspaulka (454 míst) a dále Praha 9 – sídliště Prosek (165 míst), kde jsou však k dispozici volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností. Mapa označuje dalších 16 lokalit s deficitem v rozmezí 100 – 50 míst, z nichž 9 celků nemá zřízenou školu. Situaci je nutno řešit individuální dojížděnou (pokud možno s využitím hromadné dopravy), žádné opatření není možné doporučit, ale je dobré o těchto lokalitách vědět, neboť při nevhodném směřování bytové výstavby by se situace mohla zhoršit.

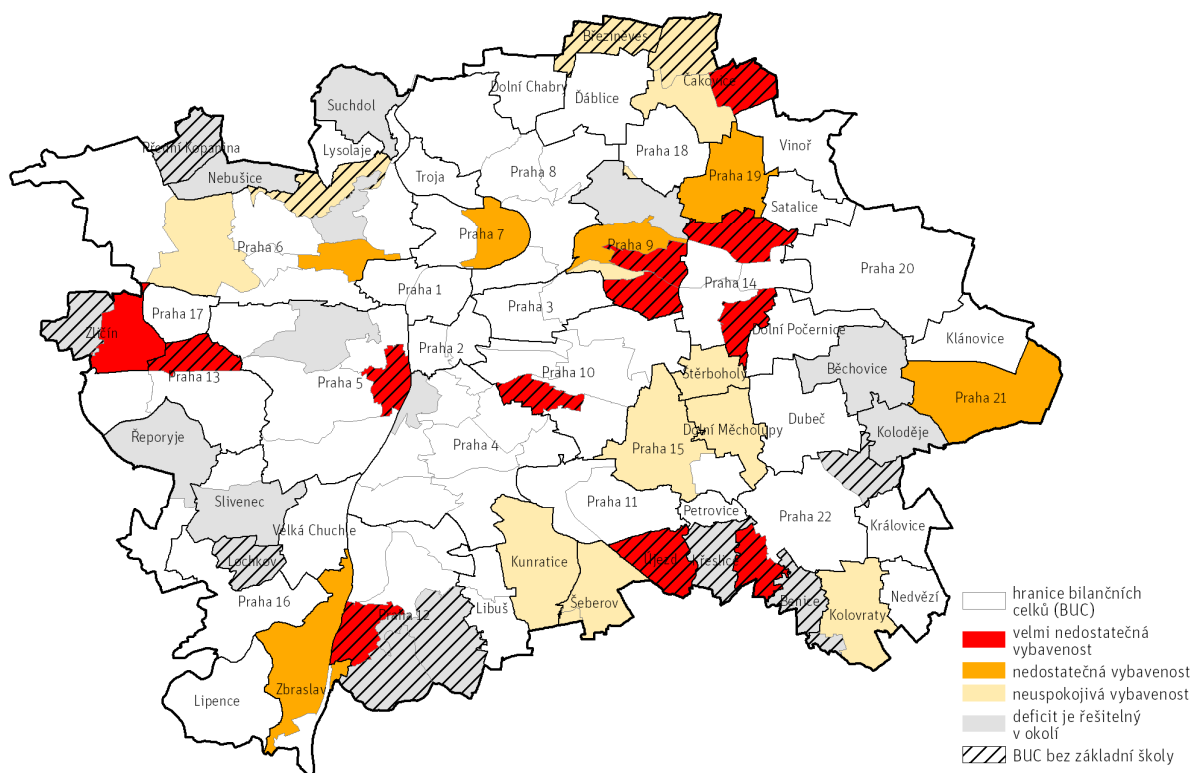
Tab. 6: Analýza deficitů ≥50 míst v základních školách v bilančních územních celcích k roku 2020

Bilanční územní celek	Deficit ZŠ 2020	Škola/školy 2014 v BUC	Kapacity škol v okolních BUC a jejich dostupnost	% z věkové skupiny 2020	Trend oproti r. 2014
Čakovice - Miškovice	-270	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-95	malé zhoršení
Praha 22 - Pitkovice	-205	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-95	malé zhoršení
Praha 9 - Harfa_Hloubětín	-690	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95	velké zhoršení
Zličín	-449	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-77	zhoršení
Praha 5 - Smíchov_jih	-428	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-89	malé zhoršení
Praha 14 - Hostavice	-396	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95	malý rozdíl
Újezd	-331	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95	malý rozdíl
Praha 14 - Hutě	-314	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95	malý rozdíl
Praha 9 - Hrdlořezy	-245	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-94	malé zhoršení
Praha 13 - severně od Rozvadovské spojky	-244	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95	malý rozdíl
Praha 10 - Bohdalec_Slatiny	-237	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95	malé zhoršení
Praha 12 - Komořany	-226	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95	malý rozdíl
Praha 21	-467	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-31	zhoršení
Zbraslav	-386	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-31	zhoršení
Praha 19	-302	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-33	zhoršení
Praha 9 - Vysočany_Libeň	-348	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-22	velké zhoršení
Praha 6 - Střešovice	-344	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-44	malé zhoršení
Praha 7 - Holešovice_Bubny	-251	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-18	zhoršení
Čakovice - Třebořadice	-168	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-95	malý rozdíl
Štěrboholy	-179	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-61	zhoršení
Kolovraty	-144	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-28	malé zhoršení
Praha 6 - Liboc_Ruzyně	-199	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-14	velké zhoršení
Dolní Měcholupy	-191	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-53	zhoršení
Březiněves	-189	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95	malé zhoršení
Praha 15 - Hostivař	-185	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-11	velké zhoršení
Praha 18 - sídliště Prosek	-183	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-94	malý rozdíl

Bilanční územní celek	Deficit ZŠ 2020	Škola/školy 2014 v BUC	Kapacity škol v okolních BUC a jejich dostupnost	% z věkové skupiny 2020	Trend oproti r. 2014
Kunratice	-174	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-18	malý rozdíl
Čakovice	-152	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-14	velké zhoršení
Šeberov	-148	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-48	malý rozdíl
Praha 6 - Šárecké údolí	-136	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-94	malý rozdíl
Praha 9 - Nové Vysočany	-108	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-45	malé zhoršení
Praha 5 - Košíře	-827	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-38	zhoršení
Praha 6 - Hanspaulka	-454	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-41	zhoršení
Praha 9 - sídliště Prosek	-165	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-6	zhoršení
Křeslice	-90	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-94	malý rozdíl
Praha 22 - Hájek	-85	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-95	malý rozdíl
Lochkov	-78	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-95	malý rozdíl
Nebušice	-76	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-19	malé zhoršení
Přední Kopanina	-76	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-95	malý rozdíl
Praha 12 - Točná	-73	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-94	malý rozdíl
Běchovice	-72	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-21	zhoršení
Benice	-62	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-95	malý rozdíl
Koloděje	-58	je, ale nedostačuje	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-29	malý rozdíl
Kolovraty - Lipany	-52	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-95	malý rozdíl
Zličín - Sobín	-50	není	nedostatečné kapacity v BUC i v okolí	-94	malý rozdíl
Praha 12 - Cholupice	-75	není	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-95	malý rozdíl
Řeporyje	-66	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-15	malý rozdíl
Suchdol	-54	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-7	zhoršení
Slivenec	-50	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí, ale s obtížnou dostupností	-14	malé zhoršení
Praha 4 - Podolí	-52	je, ale nedostačuje	volné kapacity v okolí s přijatelnou dostupností	-9	malý rozdíl

Zdroj: IPR Praha

Mapa 8: Analýza deficitů ≥ 50 míst v základních školách v bilančních územních celcích (vybavenost 2014, obyvatelstvo 2020)

Zdroj: IPR Praha

Porovnání vyhodnocení vybavenosti ZŠ v bilančních územních celcích v roce 2014 a předpokládaného vývoje v roce 2020

Porovnání ukazuje Tab. 7. Je zřejmé, že demografická vlna k roku 2020 ve věkové kategorii 6–14 let výrazně problematizuje vybavenost města základními školami, lokální disproporce se prohlubují. V tabulce neporovnáváme záměrně výše deficitů v absolutních hodnotách, ale výsledky analýzy podle „barevných“ kategorií, tak jak je deficit v různých územích města skutečně pocítován.

Obzvláštní pozornost je nutno věnovat těm částem města, které byly klasifikovány jako obzvlášť nedostatečně vybavené (červená kategorie) nebo nedostatečně vybavené (oranžová kategorie), a to v obou časových obdobích. Situaci v těchto celcích je nutno řešit v každém případě.

Celky v červené kategorii k roku 2014 i k roku 2020 jsou tyto: Praha 9 – Harfa – Hloubětín, Praha 14 – Hostavice, Praha 5 – Smíchov–jih, Újezd, Praha 14 – Hutě, Praha 13 – severně od Rozvadovské spojky, Čakovice - Miškovice a Praha 12 – Komořany. Celky, které se demografickou vlnou dostanou do červené kategorie (dojde v nich tedy k výraznému zhoršení situace), jsou: Zličín, Praha 22 – Pitkovice, Praha 10 – Bohdalec-Slatiny a Praha 9 – Hrdlořezy.

Značné zhoršení situace lze očekávat i v celcích, které se umístily k roku 2020 v oranžové kategorii: Praha 21, Praha 6 – Střešovice a Zbraslav (v nichž dojde k prohloubení deficitu z roku 2014), a dále Praha 9 – Vysočany – Libeň, Praha 19 a Praha 7 – Holešovice – Bubny, které v roce 2014 jako deficitní hodnoceny nebyly, avšak vzhledem k očekávané výstavbě v nich vzniknou nároky na vybavení okolo 300 míst.

Namísto přebytku volných kapacit v roce 2014 lze k roku 2020 očekávat deficit blížící se 200 místům v celcích žluté kategorie 2020 Praha 15 – Hostivař, Praha 6 – Liboc – Ruzyně, Čakovice a Praha 9 - Nové Vysočany a také v celcích šedé kategorie 2020 Křeslice, Praha 22 – Hájek, Benice, Kolovraty – Lipany, Praha 12 – Točná a Cholupice, Lochkov, Přední Kopanina a Zličín – Sobín a dále Běchovice a Suchdol. (Jde o celky, které buď školu nemají, nebo jim k roku 2020 přestane stačit).

Rovněž je třeba upozornit na celky zařazené v šedé kategorii, v nichž se očekává vysoké prohloubení lokálního deficitu o více než 300 míst, vzhledem k jejich vazbám na okolí s převísem kapacit se však nepředpokládá závažnější problém. Zejména jde o Praha 5 - Košíře a Praha 9 - sídliště Prosek.

Tab. 7: Porovnání vybavenosti ZŠ v BUC v letech 2014 a předpokládaného vývoje v roce 2020

2014	2020	Rozdíl deficitů 2014 a 2020 *
Praha 9 - Harfa_Hloubětín	Praha 9 - Harfa_Hloubětín	-450
Praha 14 - Hostavice	Praha 14 - Hostavice	4
Praha 5 - Smíchov_jih	Praha 5 - Smíchov_jih	-100
Újezd	Újezd	-29
Praha 14 - Hutě	Praha 14 - Hutě	-20
Praha 13 - severně od Rozvadovské spojky	Praha 13 - severně od Rozvadovské spojky	-10
Praha 12 - Komořany	Praha 12 - Komořany	-25
Čakovice - Miškovice	Čakovice - Miškovice	-55
Zličín	Zličín	-238
Praha 22 - Pitkovice	Praha 22 - Pitkovice	-93
Praha 10 - Bohdalec_Slatiny	Praha 10 - Bohdalec_Slatiny	-70
Praha 9 - Hrdlořezy	Praha 9 - Hrdlořezy	-97
Praha 21	Praha 21	-264
Praha 6 - Střešovice	Praha 6 - Střešovice	-75
Zbraslav	Zbraslav	-271
	Praha 9 - Vysočany_Libeň	-488
	Praha 19	-272
	Praha 7 - Holešovice_Bubny	-369
Březiněves	Březiněves	-57
Čakovice - Třeboradice	Čakovice - Třeboradice	-52
Praha 6 - Šárecké údolí	Praha 6 - Šárecké údolí	-21
Šeberov	Šeberov	-20
Kunratice	Kunratice	-35
Praha 18 - sídliště Prosek	Praha 18 - sídliště Prosek	-54
Štěrboholy	Štěrboholy	-111
Kolovraty	Kolovraty	-81
Dolní Měcholupy	Dolní Měcholupy	-115
	Praha 15 - Hostivař	-469
	Praha 6 - Liboc_Ruzyně	-400
	Čakovice	-437
	Praha 9 - Nové Vysočany	-84
Křeslice	Křeslice	15
Praha 12 - Točná	Praha 12 - Točná	-3
Přední Kopanina	Přední Kopanina	-25
Lochkov	Lochkov	-18
Praha 12 - Cholupice	Praha 12 - Cholupice	6
Praha 22 - Hájek	Praha 22 - Hájek	-1
Praha 5 - Košíře	Praha 5 - Košíře	-308
Praha 6 - Hanspaulka	Praha 6 - Hanspaulka	-148

2014	2020	Rozdíl deficitů 2014 a 2020 *
	Praha 9 - sídliště Prosek	-343
	Nebušice	-84
	Běchovice	-119
	Benice	-18
	Koloděje	-23
	Kolovraty - Lipany	-15
	Zličín - Sobín	-5
	Řeporyje	-45
	Suchdol	-110
	Slivenec	-72
	Praha 4 - Podolí	-36

*Kladné číslo značí zmírnění deficitu, záporné prohloubení deficitů

Zdroj: IPR Praha

Porovnání deficitních oblastí MŠ a ZŠ v r. 2014 a předpokládaného vývoje k r. 2020 v BUC

Porovnání znázorňuje Tab. 8.

Jako nejvíce problematické v komplexním pohledu na preprimární a primární školství se jeví oblasti Praha 9 – Harfa-Hloubětín a Hrdlořezy, Praha 13 – severně od Rozvadovské spojky, Praha 14 – Hostavice a Hutě, Praha 22 – Pitkovice, Čakovice – Miškovice, dále Praha 10 – Bohdalec-Slatiny a Zličín. V těchto částech města lze očekávat největší kumulaci chybějící vybavenosti v oblasti mateřských a základních škol.

Tab. 8: Porovnání deficitů vybavenosti mateřskými a základními školami v BUC (zdroj: IPR Praha)

		Mateřské		Základní		Mateřské		Základní		
BUC		2014	2020	2014	2020	BUC	2014	2020	2014	2020
Praha 1 - levý břeh						Praha 14 - Černý Most				
Praha 1 - pravý břeh						Praha 14 - Hloubětín				
Praha 2 - východ						Praha 14 - Hostavice				
Praha 2 - západ						Praha 14 - Hutě				
Praha 3 - východ						Praha 14 - Kyje				
Praha 3 - západ						Praha 15 - Horní Měcholupy				
Praha 4 - Braník_Dvorce						Praha 15 - Hostivař				
Praha 4 - Krč-Pankrác						Praha 16				
Praha 4 - Lhotka_Krč						Praha 17				
Praha 4 - Michle						Praha 18 - Letňany				
Praha 4 - Novodvorská_Hodkovičky						Praha 18 - sídliště Prosek				
Praha 4 - Nusle						Praha 19				
Praha 4 - Pankrác						Praha 20				
Praha 4 - Podolí						Praha 21				
Praha 4 - Spořilov						Praha 22 - Uhříněves				
Praha 5 - Hlubočepy_Barrandov						Praha 22 - Pitkovice				
Praha 5 - Jinonice_Radlice						Praha 22 - Hájek				
Praha 5 - Košíře						Běchovice				
Praha 5 - Motol						Benice				
Praha 5 - Smíchov_jih						Březiněves				
Praha 5 - Smíchov_sever						Čakovice				
Praha 6 - Břevnov						Čakovice - Miškovice				
Praha 6 - Dejvice						Čakovice - Třeboradice				
Praha 6 - Hanspaulka						Řáblice				
Praha 6 - Liboc_Ruzyně						Dolní Chabry				
Praha 6 - Petřiny						Dolní Měcholupy				
Praha 6 - Sedlec						Dolní Počernice				
Praha 6 - Střešovice						Dubeč				
Praha 6 - Šárecké údolí						Klánovice				
Praha 6 - Ruzyně_letišťe						Koloděje				
Praha 6 - Vokovice_Veleslavín						Kolovraty				
Praha 7 - Holešovice_Bubny						Kolovraty - Lipany				
Praha 7 - Letná						Královice				
Praha 8 - Bohnice_Čimice						Křeslice				
Praha 8 - Karlín						Kunratice				
Praha 8 - Kobylisy						Libuš				
Praha 8 - Libeň						Libuš - Písnice				
Praha 8 - sídliště Ďáblice						Lipence				
Praha 9 - Harfa_Hloubětín						Lochkov				
Praha 9 - Hrdlořezy						Lysolaje				
Praha 9 - Nové Vysočany						Nebušice				
Praha 9 - sídliště Prosek						Nedvězí				
Praha 9 - Vysočany_Libeň						Petrovice				
Praha 10 - Bohdalec_Slatiny						Přední Kopanina				
Praha 10 - Malešice						Řeporyje				
Praha 10 - Strašnice						Řeporyje - Zadní Kopanina				
Praha 10 - Vinohrady						Satalice				
Praha 10 - Vršovice						Suchdol				
Praha 10 - Záběhllice_Zahradní Město						Slivenec				
Praha 11 - východ						Slivenec - Holyně				
Praha 11 - západ						Šeberov				
Praha 12 - Cholupice						Štěrboholy				
Praha 12 - Kamýk						Troja				
Praha 12 - Komořany						Velká Chuchle				
Praha 12 - Modřany_východ						Vinoř				
Praha 12 - Modřany_západ						Újezd				
Praha 12 - Točná						Zbraslav				
Praha 13 - Jihozápadní Město						Zbraslav - Strnady				
Praha 13 - severně od Rozvadovské spojky						Zličín				
Praha 13 - Třebonice						Zličín - Sobín				

3. Střední školy

Střední školy mají nejen celoměstský, ale regionální až nadregionální charakter. Při volbě, kterou školu navštěvovat, nerozhoduje v první řadě její lokace, ale spíše oborové zaměření, uplatnitelnost absolventa, kvalita, kapacita a další faktory, v neposlední řadě pověst i dopravní spojení.

Zřizovatelem většiny pražských středních škol je hl. m. Praha (cca 57 %), významným zřizovatelem je soukromý sektor (cca 38 %). Ostatní střední školy jsou zřizovány církvemi, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem vnitra, Ministerstvem spravedlnosti a městskými částmi.

Každoročně se zvyšuje podíl žáků ve středním vzdělávání s maturitní zkouškou, ve školním roce 2014/15 činil téměř 82 % vzdělávací nabídky všech pražských středních škol. Zvyšuje se i podíl všeobecného vzdělávání, ve školním roce 2014/15 se přiblížil 40 % (Tab. 9).

Tab. 9: Struktura středoškolského vzdělávání v časové řadě

Střední vzdělávání podle druhu vzdělávání	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Střední vzdělávání s maturitní zkouškou									
počet žáků	59 458	59 374	59 097	58 509	56 267	54 049	52 044	50 509	50 075
podíl (%)	77,1	78,1	79	79,4	79,8	80,3	80,9	81,1	81,9
Střední vzdělávání s výučním listem									
počet žáků	10 995	10 402	9 611	9 290	8 835	8 237	7 969	7 887	7 601
podíl (%)	14,3	13,7	12,8	12,6	12,5	12,3	12,4	12,7	12,4
Střední vzdělávání									
počet žáků	362	330	337	348	354	351	324	311	301
podíl (%)	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Nástavbové studium									
počet žáků	6 251	5 972	5 754	5 475	5 127	4 501	3 956	3 457	3 004
podíl (%)	8,1	7,8	7,7	7,4	7,3	6,7	6,1	5,5	4,9
Podíl oborů všeobecného vzdělávání (obory gymnázií)									
počet žáků	24 761	24 999	24 962	24 829	24 109	23 754	23 547	23 245	23 314
podíl (%)	32,1	32,9	33,4	33,7	34,2	35,3	36,6	37,3	38,1

Zdroj: MŠMT

Celkové kapacity středního školství vysoko převyšují současnou (i předpokládanou v blízké budoucnosti) poptávku, kapacita SŠ je však na území města velmi nerovnoměrně rozložena.

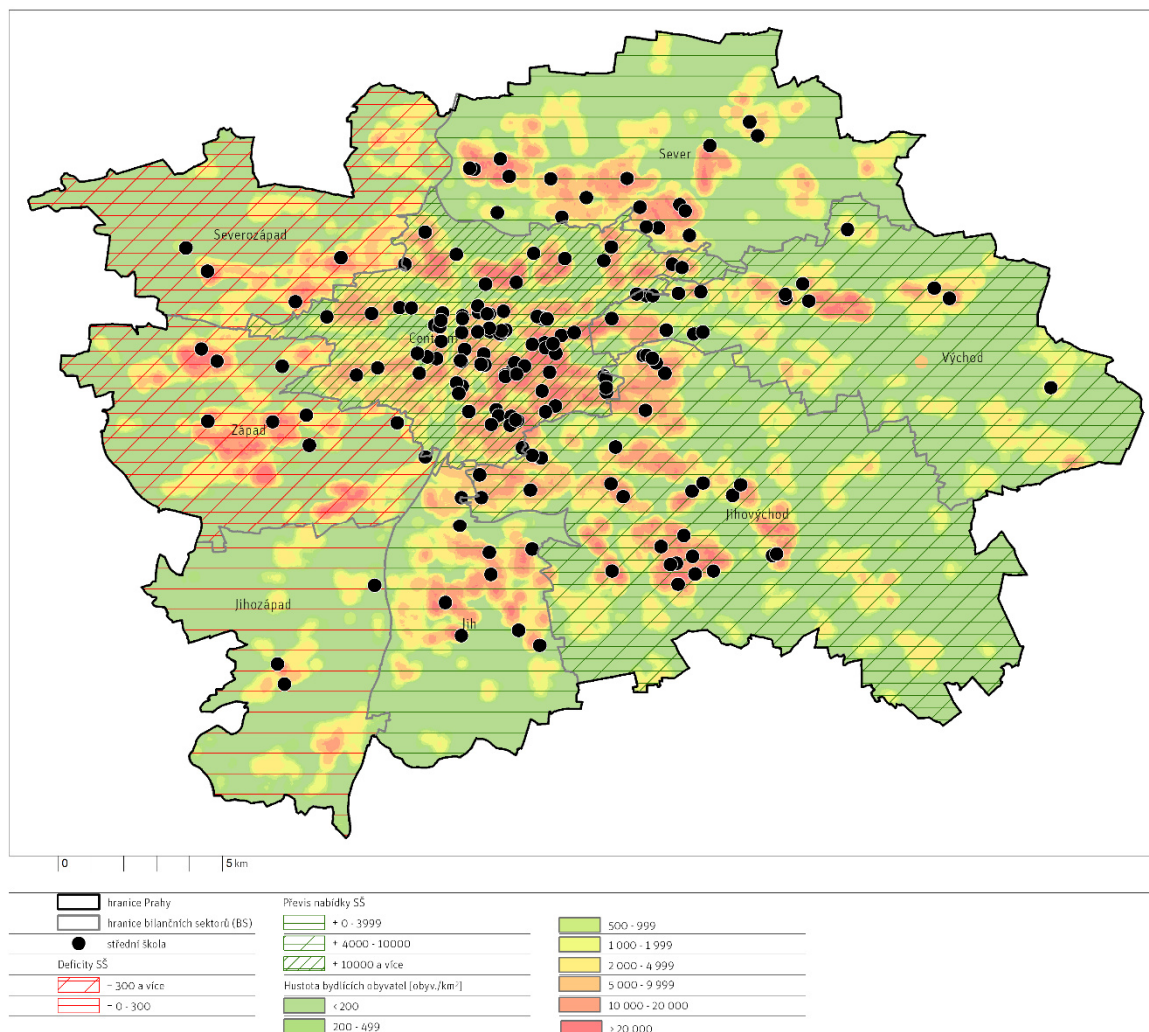
Analýza úrovně vybavenosti hl. m. Prahy středními školami (tj. deficit nebo převis nabídky) je založena na porovnání kapacit středních škol s počtem dětí odpovídající věkové skupiny 15–18 let, s přihlédnutím k hustotě bydlících obyvatel, procentnímu podílu deficitů / převisů nabídky z odpovídající věkové skupiny a k územním souvislostem. Bylo zohledněno, že na SŠ přichází studovat část dětí ze ZŠ a více jak 20 % žáků dojíždí na pražské SŠ z krajů mimo Prahu.

Ke zjištění disproportionality ve vybavenosti v různých částech města bylo využito rozdělení Prahy na bilanční sektory (dále BS), které dělí Prahu na 8 charakteristických souvislých oblastí s převážně radiálními vazbami k širší centrální oblasti (Centrum, Sever, Východ, Jihovýchod, Jih, Jihozápad, Západ, Severozápad). Vymezení sektorů je skladebné s bilančními územními celky a základními sídelními jednotkami, ne už s hranicemi městských částí nebo katastrálních území.

Analýza SŠ k roku 2014

Ve školním roce 2014/15 bylo v Praze 189 středních škol, školy navštěvovalo 61 189 žáků. Odpovídající věková skupina čítala 45 532 dětí. SŠ disponovaly kapacitou 92 207 míst, jejich naplněnost byla 66,4 %. Kapacita SŠ v rámci hl. m. Praha převyšovala velikost věkové skupiny o 46 675 míst, tj. o 137 %, celkově je tedy více než dostatečná. Kapacita SŠ je velmi nerovnoměrně rozložena, jak je zřejmé z Mapy 9 i Tab. 10.

Mapa 9: Střední školy v bilančních sektorech na podkladě hustoty obyvatel (současný stav 2014)

Zdroj: IPR Praha

Absolutně nejvyšší nabídku středních škol nabízí nejlidnatější centrální oblast (300 %), což je logické vzhledem k charakteru středního školství, nejvyšší spádovosti centra i převážně radiálně koncipované městské hromadné dopravě. V bilančních sektorech Severozápad, Západ a Jihozápad je k roku 2014 kapacita pod úroveň velikosti věkové skupiny, v ostatních sektorech je naopak velký přebytek nabídky. V absolutních hodnotách má největší deficit kapacit středního školství sektor Severozápad (588 míst), dále Západ (358 míst) a Jihozápad (220 míst).

Číselně nejvyšší deficit severozápadního sektoru je však dle procentuálního podílu odpovídající věkové skupiny řádově obdobný jako číselně nejnižší deficit jihozápadního sektoru. Současně se jedná o sektory s nejmenším zalidněním (zhruba Severozápad – 61 tisíc, Jihozápad – 26 tisíc), kde (zejména v jihozápadním sektoru) je existence zařízení celoměstského charakteru na hranici rentability. Severozápad je z územního hlediska také nejtěsněji přivázan k centru města dobrými dopravními vztahy i krátkými vzdálenostmi, což výrazně otupuje pocíťování deficitu.

Tab. 10: Kapacity středního školství v bilančních sektorech v r. 2014 a předpokládaný vývoj k r. 2020

Bilanční sektory	Počet obyvatel (2014)	Počet žáků věkové skupiny 15-18 (2014)	Deficit/převis nabídky SS 2014	% věkové skupiny (2014)	Počet obyvatel (2020)	Počet žáků věkové skupiny 15-18 (2020)	Deficit/převis nabídky SS 2020	% věkové skupiny (2020)	Rozdil deficitu/převisu nabídky 2014 a 2020
Severozápad	60 695	1698	-588	-35	62 413	2196	-1 251	-57	-663
Západ	127 810	4128	-358	-9	136 294	4391	-710	-16	-352
Jihozápad	26 380	813	-220	-27	28 724	1099	-603	-55	-383
Jih	105 842	2750	1 141	41	105 107	3070	713	23	428
Sever	156 818	4081	3 331	82	161 947	4998	2 103	42	1 228
Východ	114 950	3748	6 252	167	122 594	4170	5 687	136	565
Jihovýchod	272 739	6936	7 592	109	278 400	8311	5 750	69	1 842
Centrum	387 131	9821	29 525	301	391 937	11002	27 943	254	1 582
Praha celkem	1 252 365	33974	46 675	137	1 287 416	39238	39 632	101	7 043

Zdroj: IPR Praha

Poslední deficitní sektor je Západ s relativně nejnižším deficitem z hlediska procentuálního podílu odpovídající věkové skupiny. Je třeba jej porovnat s ostatními sektory stejné velikostní skupiny o cca 100 – 150 tisících obyvatelích (sektory Jih, Sever a Východ, které mají větší či menší převis nabídky). Pokud budeme chtít otupit největší disproporce v úrovni nabídky středního školství ve všech částech města, musíme doporučit jeho posílení právě v sektoru Západ. Sektor Západ zjednodušeně tvoří 3 různé veliké ostrovy osídlení – největší je Jihozápadní Město, pak srovnatelně velká Praha 17 a sídliště Barrandov. Sídliště Barrandov je jediné bez středních škol, v izolované poloze, počet obyvatel této enklávy (22 880 obyv.) téměř dosahuje počtu obyvatel Prahy 17 (24 726 obyv.) nebo celého jihozápadního sektoru, obou se 2 školami.

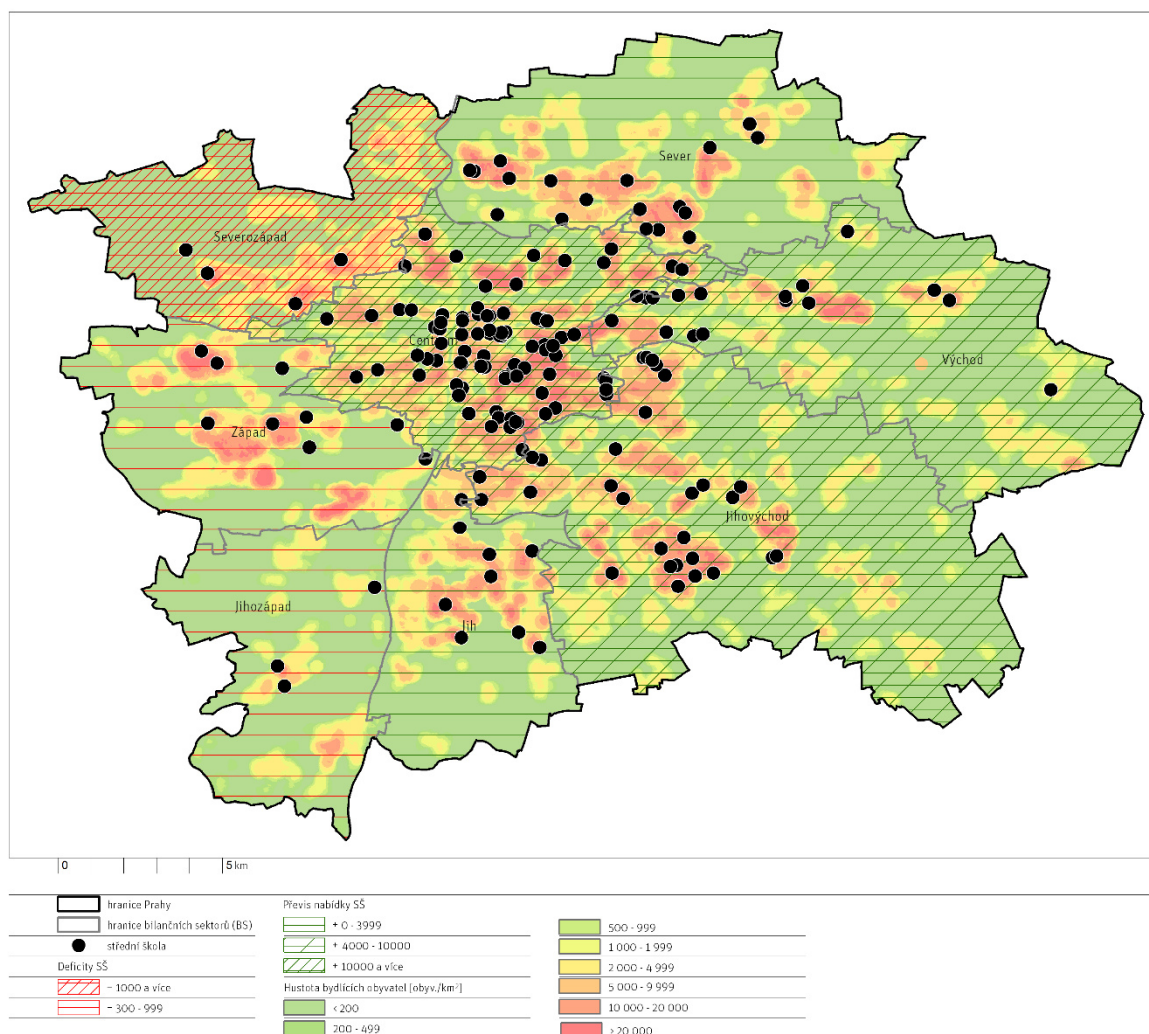
Analýza SŠ k roku 2020

Demografická prognóza k roku 2020 předpokládá posun demografické vlny i do věkové skupiny středního školství, což znamená zvýšení počtu žáků a za předpokladu zachování stejné sítě škol se stejnými kapacitami jako v roce 2014 i snížení převisu celkové kapacity v rámci hl. m. Prahy - cca o 7 000 míst, tj. na 39 632 míst (odpovídá 101 % odpovídající věkové skupiny).

Rozložení škol opět ilustruje Mapa 10, kapacitní a demografické údaje a porovnání s rokem 2014 ukazuje Tab. 10.

Kapacita SŠ zůstává nerovnoměrně rozložena se stejnými deficitními sektory. Deficity sektorů Severozápad a Západ se zdvojnásobí; deficit nejmenšího sektoru Jihozápad se prohloubí třikrát. V sektoru Severozápad, přestože k roku 2020 lze předpokládat absolutně nejvyšší deficit (1251 míst), nelze ani do budoucnosti doporučit žádné opatření. Rozhodující je v daném případě dobrá vazba na centrum s jeho komfortním převisem nabídky.

Mapa 10: Střední školy v bilančních sektorech na podkladě hustoty obyvatel (vybavenost 2014, obyvatelstvo 2020)

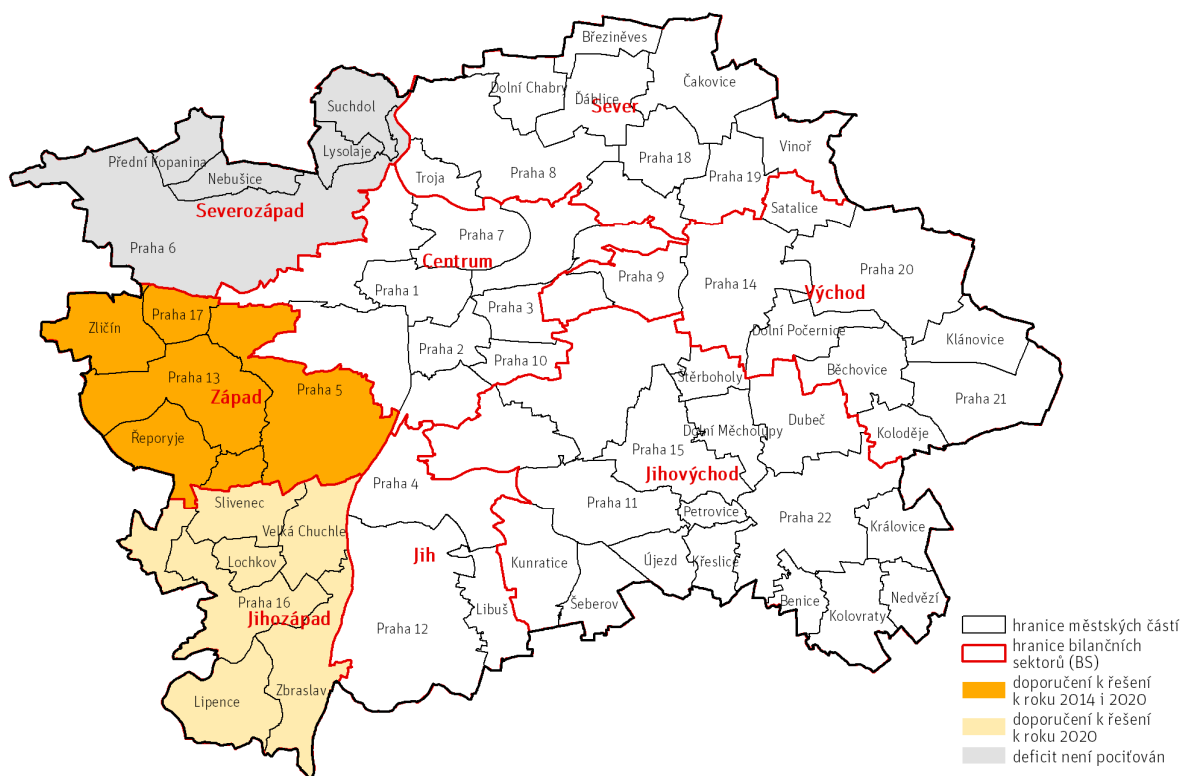
Zdroj: IPR Praha

Vyhodnocení analýzy SŠ

Z analýzy vyplývá doporučení posílení středního školství (zejména poskytující všeobecné vzdělání) v sektoru Západ, na sídlišti Barrandov. Tento sektor sice nemá nejvyšší deficit (nejvyšší deficit v absolutních hodnotách má sektor Severozápad) a z hlediska procentuálního podílu odpovídající věkové skupiny je méně problematický než ostatní deficitní sektory, ale ve srovnání s částmi města s vyššími hustotami osídlení, které naopak mají velký převis nabídky středoškolského vzdělávání, je zřejmé, že v sektoru Západ je nabídka omezená a v oblasti sídliště Barrandov, které má přibližně stejný počet obyvatel jako sídliště Řepy nebo Černý Most, je nabídka nulová.

Pozornost bude třeba věnovat i sektoru Jihozápad, kde se díky zvýšení počtu potenciálních studentů k roku 2020 předpokládá relativně největší propad nabídky středního školství. Vzhledem k intenzitě zesílení deficitu, k velkým dojížděvkovým vzdálenostem do centra a absenci výkonné kolejové dopravy lze rovněž zvážit zřízení další střední školy v oblasti Zbraslavi, zejména poskytující všeobecné vzdělání. V celém sektoru oblasti existují pouze 3 zařízení, městská část Zbraslav s 10,5 tis. obyvateli nemá žádné zařízení (Mapa 11).

Mapa 11: Analýza deficitů středního školství v bilančních sektorech

Zdroj: IPR Praha

4. Základní umělecké a zájmové vzdělávání

Základní umělecké a zájmové vzdělávání má nejen celoměstský, ale i regionální charakter. Při volbě, zda nějaké zařízení navštěvovat, rozhoduje nejen jeho lokace, ale oborové zaměření, kvalita, kapacita a další faktory, v neposlední řadě pověst i dopravní spojení.

Základní umělecké vzdělávání se uskutečňuje na základních uměleckých školách (ZUŠ), poskytuje výuku v hudebních, výtvarných, tanečních a literárně dramatických oborech pro téměř 25 000 žáků. Z celkového počtu 36 základních uměleckých škol zřizuje hlavní město Praha 26, zřizovateli 2 škol jsou městské části, 5 škol je soukromých a 2 církevní. Na území Prahy je vytvořena fungující síť s řadou odloučených pracovišť (33 poboček), relativně dobře dostupných městskou hromadnou dopravou. Počet ZUŠ je dlouhodobě stabilní, počet žáků mírně narůstá. Největší zájem je o obory s hudební výukou, které ve školním roce 2014/15 navštěvuje 17 173 žáků.

Zájmové vzdělávání poskytuje dětem a mládeži naplnění volného času různorodou činností, a to především ve střediscích volného času (Domy dětí a mládeže – dále DDM). Ve školním roce 2014/15 bylo na území hl. m. Prahy 23 DDM. Domy dětí a mládeže zřizuje hlavní město Praha (14), církve a městské části. Na území Prahy je vytvořena fungující síť s různorodou nabídkou činností a odborným zázemím dostupná městskou hromadnou dopravou, počet účastníků se dlouhodobě zvyšuje. Řádově jde o 25 000 – 30 000 dětí využívajících síť DDM.

Analýza úrovně vybavenosti je založena na porovnání kapacit zařízení základního uměleckého a zájmového vzdělávání s počtem dětí odpovídající věkové skupiny 6–18 let, s přihlédnutím k hustotě bydlících obyvatel. Bylo zohledněno, že zařízení základního uměleckého a zájmového vzdělávání navštěvuje pouze část z odpovídající věkové skupiny (cca 16 %). Úroveň vybavenosti města (tj. deficit nebo převis nabídky) pak byla zjišťována s přihlédnutím k počtu obyvatel, procentnímu podílu deficitů /převisů nabídky z odpovídající věkové skupiny a k územním souvislostem.

Ke zjištění disproportionality ve vybavenosti v různých částech města bylo využito rozdělení Prahy na bilanční sektory (dále BS), které dělí Prahu na 8 charakteristických souvislých oblastí s převážně radiálními vazbami k širší

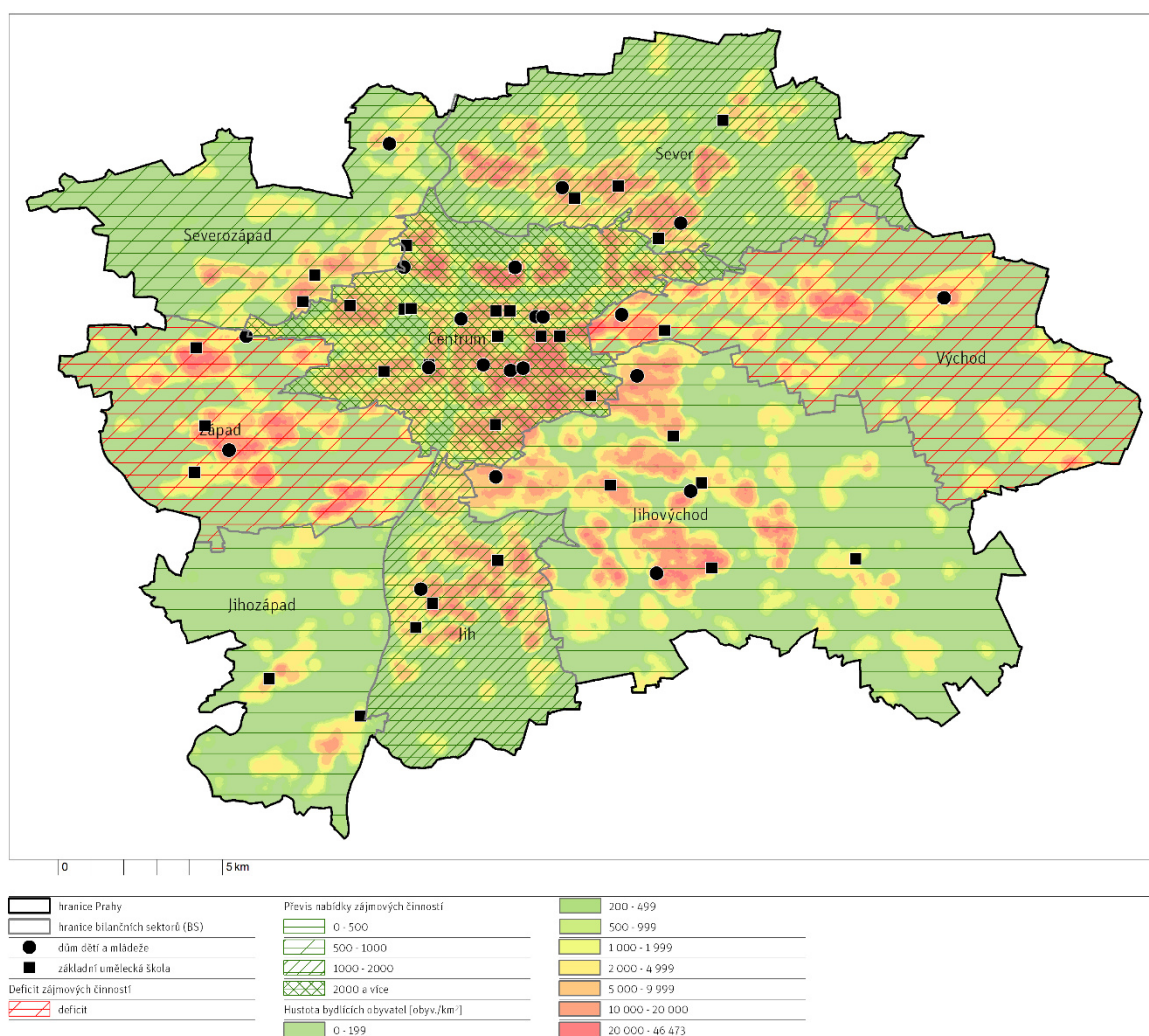
centrální oblasti (Centrum, Sever, Východ, Jihovýchod, Jih, Jihozápad, Západ, Severozápad). Vymezení sektorů je skladebné s bilančními územními celky a základními sídelními jednotkami, ne už s hranicemi městských částí nebo katastrálních území.

Analýza uměleckého a zájmového vzdělávání k roku 2014

Ve školním roce 2014/2015 navštěvovalo základní umělecké školy 24 986 žáků, v síti domů dětí a mládeže trávilo volný čas (respektive bylo přijato) 27 128 dětí. Celkové kapacity základních uměleckých škol a domů dětí a mládeže mírně převyšují současnou velikost věkové skupiny o 6006 míst, tj. o 4,7 %. Celkově je tedy nabídka v přibližné rovnováze s poptávkou.

Kapacita ZUŠ i DDM je na území města nerovnoměrně rozložena, jak je zřejmé z Mapy 12 a Tab. 11.

Mapa 12: Domy dětí a mládeže a základní umělecké školy v bilančních sektorech na podkladě hustoty obyvatel (současný stav 2014)

Zdroj: IPR Praha

Tab. 11: Kapacity základního uměleckého a zájmového vzdělávání v bilančních sektorech v roce 2014 a předpokládaný vývoj k roku 2020

Bilanční sektory	Počet obyvatel (2014)	Počet žáků věkové skupiny 6-18 (2014)	Deficit/převis nabídky ZUS/DDM 2014	% věkové skupiny (2014)	Počet obyvatel (2020)	Počet žáků věkové skupiny 6-18 (2020)	Deficit/převis nabídky ZUS/DDM 2020	% věkové skupiny (2020)	rozdíl deficitu/převisu nabídky 2014 a 2020
Západ	127 810	14483	-748	-5,2	136 294	16833	-1 124	-6,7	-376
Východ	114 950	13660	-708	-5,2	122 594	15832	-927	-5,9	-219
Jihovýchod	272 739	26627	21	0,1	278 400	33664	-887	-2,6	-908
Jihozápad	26 380	3340	370	11,1	28 724	4324	212	4,9	158
Severozápad	60 695	6655	753	11,3	62 413	8539	455	5,3	298
Sever	156 818	16895	1 416	8,4	161 947	20544	833	4,1	583
Jih	105 842	10178	1 631	16,0	105 107	12571	1 306	10,4	325
Centrum	387 131	36994	3 271	8,8	391 937	43440	2 807	6,5	464
Praha celkem	1 252 365	128833	6 006	4,7	1 287 416	155747	2 675	1,7	3 331

Zdroj: IPR Praha

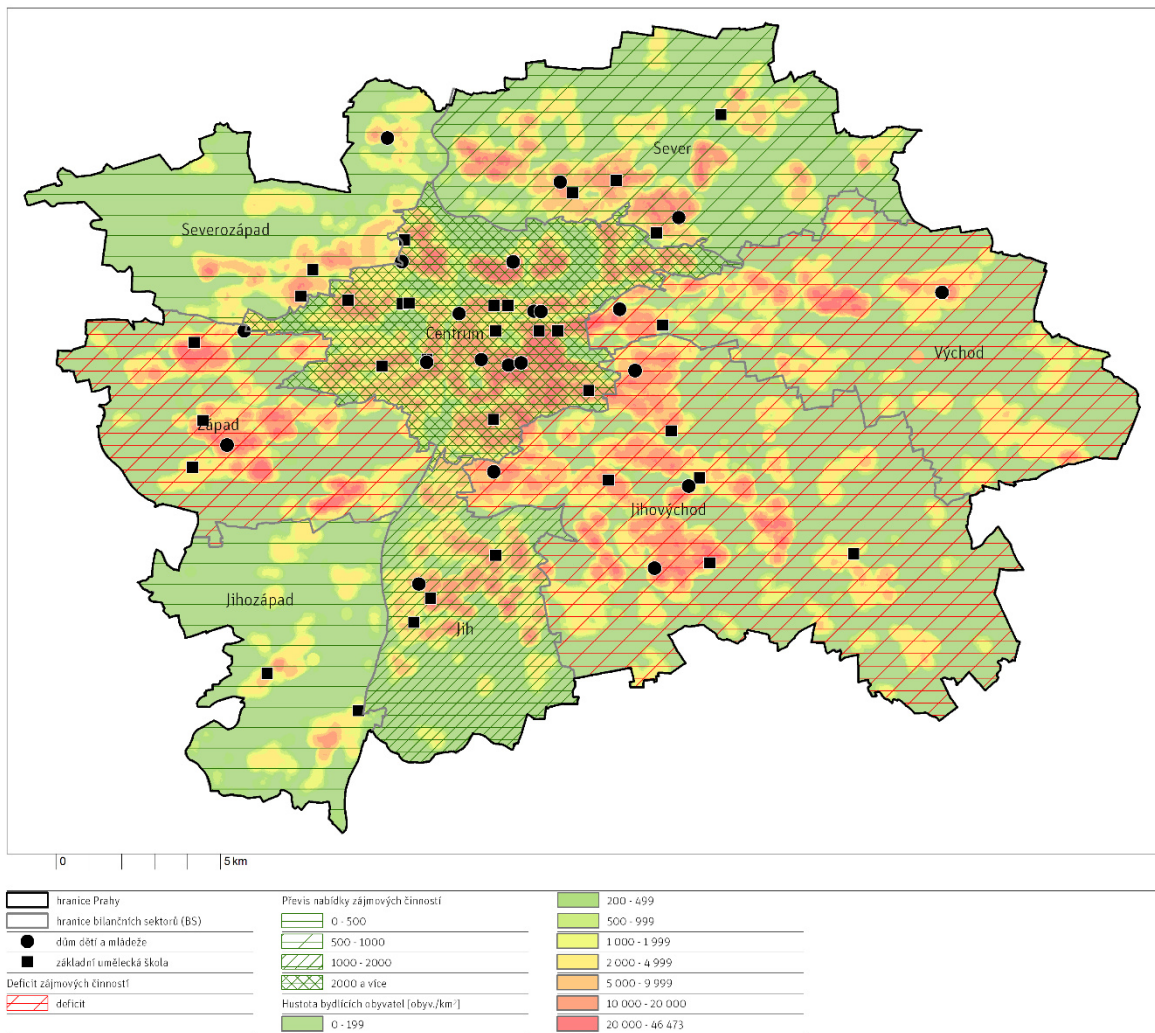
V bilančních sektorech Západ a Východ je k roku 2014 kapacita pod úrovní velikosti věkové skupiny, v sektoru Jihovýchod je nabídka a poptávka vyrovnaná. V ostatních sektorech je převis nabídky v relativním rozsahu 8 až 16 % odpovídající věkové skupiny. Relativně nejvyšší nabídku základního uměleckého a zájmového vzdělávání nabízí sektor Jih (16 % odpovídající věkové skupiny). Na rozdíl od středního školství sektor Centrum nemá dominantní postavení nejsilnější spádové oblasti – přestože v absolutním počtu je na jeho území nejvíce zařízení ZUS/DDM a v absolutních hodnotách má nejvyšší převis nabídky, v poměru k počtu obyvatel jde jen o mírný převis nabídky nad poptávkou, analogický s ostatními sektory.

Analýza uměleckého a zájmového vzdělávání k roku 2020

Demografická prognóza k roku 2020 předpokládá posun demografické vlny do celé věkové skupiny od 6–18 let, což znamená zvýšení počtu žáků a za předpokladu zachování stejné sítě zařízení se stejnými kapacitami jako v roce 2014 i snížení převisu celkové kapacity v rámci hl. m. Prahy cca o 3331 míst, tj. na převis 2675 míst (odpovídá 1,7 % odpovídající věkové skupiny = tj. v úrovni hl. m. Prahy v podstatě vyrovnaná nabídka a poptávka).

Kapacita ZUS/DDM zůstává mírně nerovnoměrně rozložena se stejnými deficitními sektory Východ a Západ, nově se očekává vznik deficitu v druhém nejlidnatějším sektoru Jihovýchod. Deficity sektorů Západ a Východ se mírně prohloubí. Převis nabídky nad poptávkou ve všech ostatních sektorech se sníží; relativně nejlepší nabídku bude nadále poskytovat sektor Jih (Mapa 13, Tab. 11).

Mapa 13: Domy dětí a mládeže a základní umělecké školy v bilančních sektorech na podkladě hustoty obyvatel (vybavenost 2014, obyvatelstvo 2020)

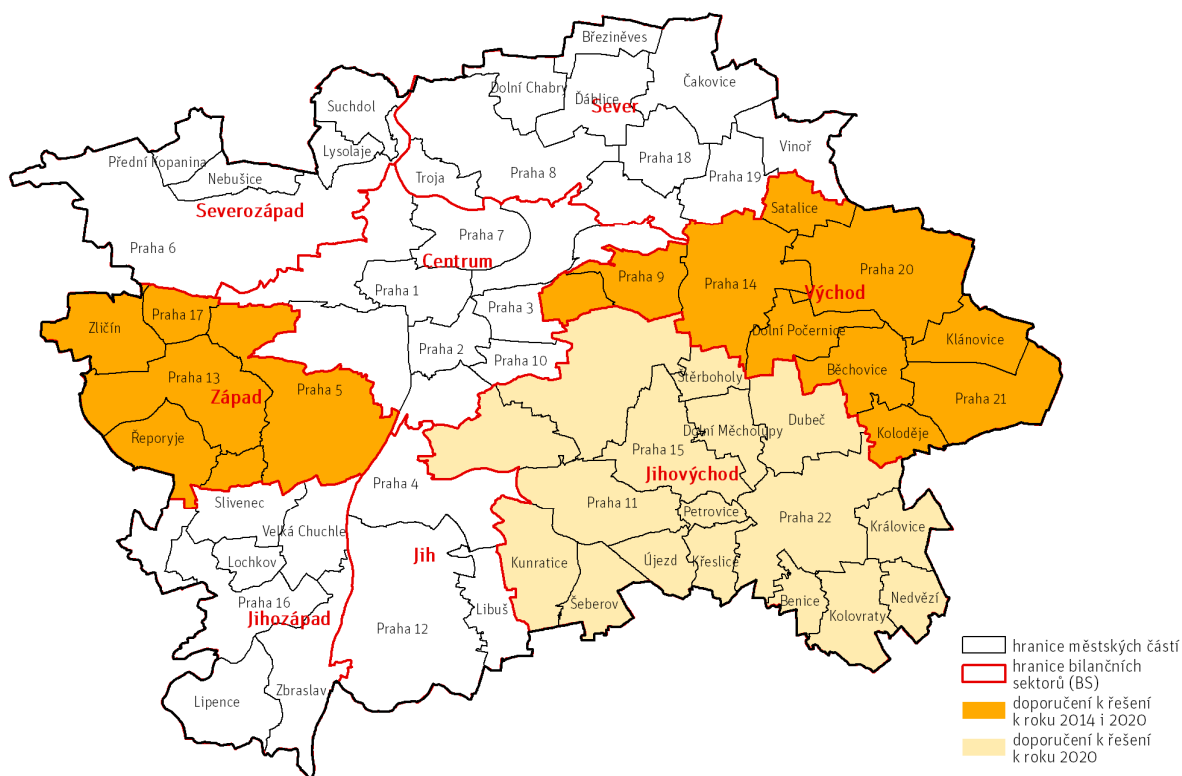

Zdroj: IPR Praha

Vyhodnocení analýzy uměleckého a zájmového vzdělávání

Pro možnost výběru aktivit je mírný převis nabídky nad poptávkou ideálním stavem. Pro vyrovnání úrovně vybavenosti bilančních sektorů, respektive pro přiblížení se úrovni vybavené v dané oblasti, lze doporučit posílení nabídky základního uměleckého a zájmového vzdělávání v sektorech Západ (prioritně oblast Barrandova) a Východ (oblast Černého Mostu a Hloubětína. Dále, vzhledem k předpokládanému vývoji k roku 2020, rovněž v sektoru Jihovýchod (zejména v oblasti sídliště Horní Měcholupy a Petrovice a na Jižním Městě zejména oblast Rožtyly) (Mapa 14).

Mapa 14: Analýza deficitů základního uměleckého a zájmového vzdělávání v bilančních sektorech

Zdroj: IPR Praha

5. Prognóza plánování potřebných školních kapacit v Praze do roku 2050

Hlavním účelem prognóz je možnost připravit se na budoucí očekávaný vývoj či scénář, který nastane, pokud budou pokračovat nastoupené trendy či přetrvávat současný stav. Prognózování otevřených sociálních systémů je ovšem velmi složité. Relativně dobře jde provádět odhady budoucího počtu obyvatel, včetně věkové struktury. Díky znalosti budoucího počtu obyvatel můžeme provádět odhady budoucích školních kapacit. Můžeme proto plánovat kapacitní potřebnost mateřských, základních i středních škol i do vzdálených časových horizontů. Na základě takových prognóz můžeme vytvářet opatření jako je potřeba výstavby nových škol či posílení počtu učitelů. V Praze bude v delším časovém horizontu s vysokou pravděpodobností růst počet dětí v mateřských školách, žáků v základních školách a především studentů na středních školách. Hl. m. Praha a její městské části na zvýšení školních kapacit musejí adekvátním způsobem reagovat.

Počet obyvatel Prahy se z dlouhodobého hlediska prakticky neustále zvyšuje. Výjimku tvořila 90. léta 20. století, kdy došlo k významnému propadu úrovně porodnosti a zvýšení počtu vystěhovalých obyvatel za administrativní hranice hl. m. Prahy. Od roku 2001 nicméně dochází opět k růstu počtu obyvatel. Tento růst byl způsoben především imigrací lidí z ciziny, v menší míře i oživením porodnosti, kdy se počet narozených zvýšil mezi lety 1996 a 2010 o více než 65 % (z 8 842 živě narozených v roce 1996 na 14 624 v roce 2014). Tento růst porodnosti¹, někdy označovaný jako „baby-boom“, který nastal v roce 2004 v Praze a posléze i v celém Česku, sice neměl klíčový význam na dynamický nárůst počtu obyvatel Prahy, velmi výrazně ovšem ovlivnil a v budoucnu bude ovlivňovat budoucí školské kapacity. Proto je důležité tomuto trendu věnovat několik poznámek.

¹ Je rozdíl mezi porodností a plodností. Zatímco plodnost se počítá jako počet živě narozených vztážených k počtu žen ve fertilním období (ve věku 15–49 let). Porodnost je výsledkem plodnosti a jedná se o absolutní počet narozených dětí bez vazby na věkovou strukturu sledované populace. Může proto docházet k případům, že ve stejný čas dochází na jedné straně k poklesu plodnosti a druhé straně k růstu porodnosti a naopak. K analytickému hodnocení se nejčastěji pracuje s úrovní plodnosti, protože ta odstraňuje vliv věkové struktury. Pro hodnocení školských kapacit je ovšem důležitější znát absolutní počty narozených, proto budeme v této studii pracovat s hodnotami porodnosti.

Během let 2004-2014 se každoročně průměrně živě narodilo 13 792 dětí, jedná se tedy o relativně vyšší číslo, než je dlouhodobý průměr v Praze. Čím byl tento růst způsobem? Vzestup počtu narozených dětí měl poměrně silnou odezvu v mediích. Přičemž se nejčastěji argumentovalo, že růst plodnosti a porodnosti byl způsobem nástupem silných ročníků ze 70. let 20. století do reprodukčního období (proto se také tyto narozené děti často označují jako „Husákova vnoučata“). Jednalo se ovšem o ne příliš šťastnou mediální zkratku a to ze dvou důvodů. Zaprvé se nejednalo o úplně přesnou analýzu příčiny vzestupu porodnosti a už vůbec ne plodnosti. Zadruhé a to je důležitější, tento předpoklad evokuje, že jde o pouze dočasný vzestup a v budoucnu, až silné populační ročníky realizují své reprodukční plány, se očekává pokles porodnosti na úroveň 90. let 20. století. Při plánování budoucích školních kapacit je tento předpoklad nebezpečný, protože evokuje, že nedostatečná kapacita na některých školách, které vlivem vyššího počtu dětí nastala (v současnosti především v mateřských) je pouze dočasný problém, který časem sám (vlivem opětovně nízké porodnosti) odezní.

Při hledání příčin vzestupu porodnosti je nejdříve nutné říci, že o „baby-boomu“ bychom ovšem těžko mohli hovořit (ve 40. a 70. letech 20. století byl průměrný každoroční počet narozených o přibližně 3 tisíce vyšší), kdyby nedošlo k výraznému poklesu plodnosti a porodnosti v polovině 90. letech 20. století (každoroční průměr 9 457 živě narozených v letech 1994 – 2003). Tento pokles byl způsobem dvěma faktory. Po pádu komunistického režimu došlo jednak ke změně hodnotové orientace žen a mužů, kdy touha založit si rodinu s dětmi v mladém věku ustoupila vůči touze po studiu, cestování a dalších hodnotách, které nejsou slučitelné s péčí o děti (jedná se tzv. postmaterialistické hodnoty). Po pádu režimu také došlo k vzestupu ekonomické a sociální nejistoty, která se projevovala např. vznikem nezaměstnanosti a nedostupností bytů.² Růst porodnosti, který nastal na přelomu století, byl samozřejmě ovlivněn věkovou strukturou, tedy vyšším počtem žen ve fertilním věku. Je ovšem nepřesné říkat, že vzestup byl způsobem tím, že do reprodukčního věku se dostaly populačně silnější kohorty ze 70. let 20. století. Přesnější je tvrdit, že tyto kohorty odložily v 90. letech 20. století své reprodukční plány na pozdější dobu, čímž došlo k poklesu porodnosti a vzestupu průměrného věku matky. Když začaly po roce 2003 své plány realizovat, došlo logicky k růstu porodnosti. Růst porodnosti byl ovšem silně podmíněn především ekonomickým růstem, dostupností hypoték a bytovou výstavbou, která v tehdejší době probíhala, částečný vliv měla také realizace rodinné politiky.

Zvýšená porodnost tedy nebyla determinována věkovou strukturou, ale zvýšením úrovně plodnosti. Očekávaný pokles porodnosti, který by souvisel odchodem silných ročníků z reprodukčního období, se zatím v Praze projevil zatím pouze omezeně. Na rozdíl od situace v celém Česku, kde počet narozených kulminoval v roce 2008 a až do roku 2013 klesal poměrně významně (průměrně o 2,2 % ročně), v Praze byl pokles pomalejší (průměrně o 0,6 % ročně).³ Situace v Praze je výjimečná tím, že je zde jednak vysoký průměrný věk matky (silné ročníky tedy stále nenaplnily své reprodukční plány), ale také faktorem, že Praha je migračně atraktivní i pro mladé lidi, kteří zde poté zakládají rodinu. Právě díky migraci Praha populačně rostla v minulosti a vysokou mírou pravděpodobnosti bude růst v blízké a vzdálené budoucnosti. Zvyšující se počet lidí, kteří se do Prahy budou stěhovat, by měl částečně vyrovnat nepravidelnosti ve věkové struktuře, které vznikly poklesem počtu narozených v 90. letech 20. století. V blízké budoucnosti můžeme očekávat spíše pokračování mírného poklesu počtu narozených, nicméně v horizontu 3 až 5 let je pravděpodobné, že bude docházet k růstu porodnosti. Tento růst by měl být způsobem jednak očekávaným migračním přírůstkem osob v reprodukčním věku do Prahy v následujících letech a jednak očekávaným zvýšením úhrnné plodnosti.

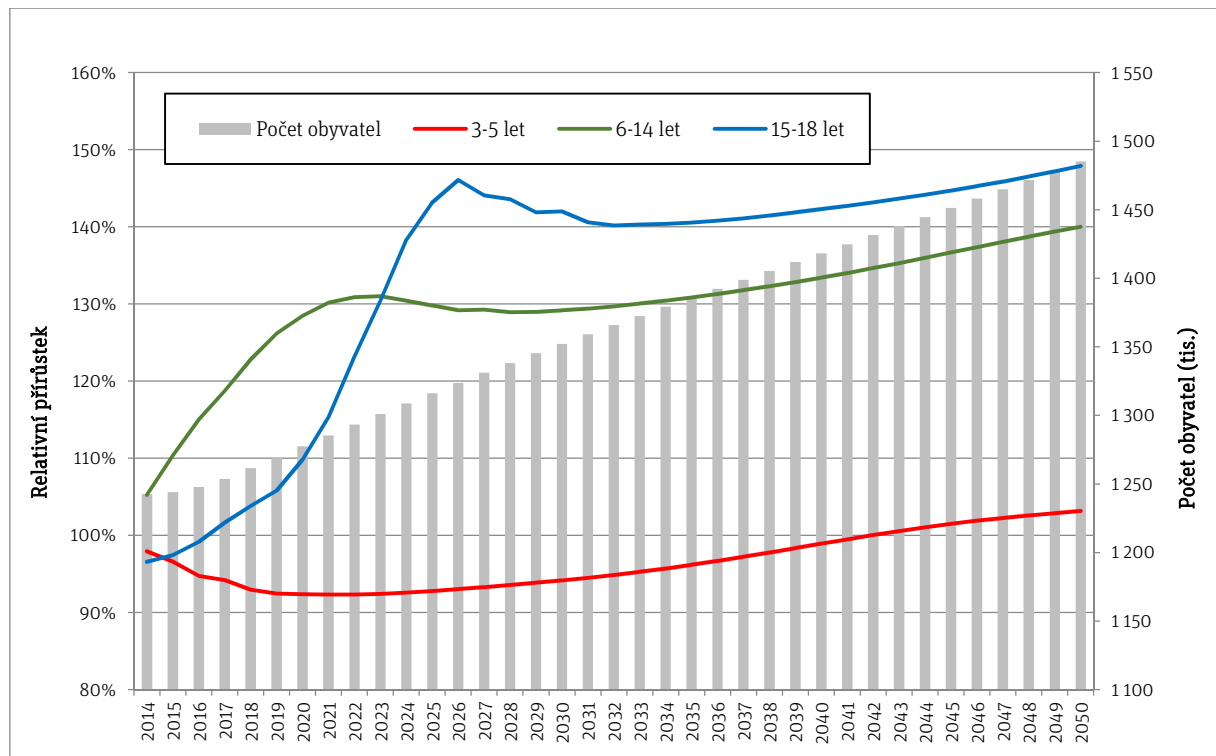
Podle demografické prognózy by do roku 2050 měl počet obyvatel hl. m. Prahy vzrůst o více než 270 tis. obyvatel, tedy přibližně o 20 % oproti současnému stavu (Graf 1) (Burcin a kol. 2014). Počet obyvatel se bude zvyšovat především díky migraci (každoročně přibližně 7 tis. obyv.), přírůstek přirozenou měrou nicméně bude stále patrný (přibližně 1-2 tis. obyv. ročně). Růst počtu obyvatel bude patrný ve všech věkových kategoriích. Nejdynamičtěji porostou především starší věkové kategorie nad 80 let. Vysokých relativních přírůstků budou dosahovat i věkové kategorie navštěvující mateřské (3–5 let), základní (6–14 let), střední (15–18 let) školy. Nejdynamičtějším nárůstem bude patrný především ve věkové kategorii obyvatel navštěvující střední školy. Je to způsobeno především faktem, že v roce 2013 byly ve věku 15–18 let populačně slabé ročníky z let 1995 až 1998.

² Tento pokles úrovně plodnosti byl českými demografy hodnocen na jedné straně pozitivně jako přibližování se postmaterialistickým hodnotám, které jsou v západní Evropě – v 70. a 80. letech 20. století tehdejší Československo dosahovalo v porovnání se západní Evropou nadprůměrných hodnot úhrnné plodnosti a naopak výrazně podprůměrných hodnot průměrného věku matky (24 až 25 let, v západní Evropě i přes 30 let). Na druhé straně ovšem další demografové upozorňovali, že propad plodnosti je příliš výrazný a že česká populace nebude schopna své přirozené reprodukce (více viz Hašková 2010, Rabušic 2001, Rychtaříková 1997).

³ Pokles nicméně nebyl tak velký, že by se počet narozených mohl přiblížit hodnotám z 90. let 20. století. V roce 2014 jsme navíc byli svědky v Česku i v Praze růstu počtu narozených a dokonce nejvyšší hodnoty úhrnné plodnosti od roku 1993.

Díky prognóze počtu obyvatel podle jednotek věku jsme schopni prognózovat školní kapacity, tedy počet osob navštěvujících školní zařízení. Nemůžeme nicméně pracovat pouze s absolutním číslem počtu osob v jednotlivých věkových kategoriích, protože např. ne všechny děti chodí do mateřské školy. Musíme proto určit míru účasti na vzdělání, která byla vypočtena jako podíl osob dané věkové kategorie účastníci se vzdělávacího procesu podle jednotlivých úrovní vzdělávací soustavy z celkového počtu osob dané věkové kategorie v populaci. Míra účasti na vzdělávání byla vypočítaná jako průměrná hodnota za posledních 5 školních roků a vycházíme z předpokladu, že po celé prognózované období zůstane nezměněna. Kromě počtu dětí můžeme prognózovat i počet potřebných učitelů, tříd či škol, ale to pouze za podmínky, že současný podíl dětí na učitele, třídu a školu zůstane zachován.

Graf 1: Střední varianta prognózy vývoje počtu obyvatel a relativní přírůstek počtu obyvatel v jednotlivých věkových kategoriích v hl. m. Praze mezi rokem 2013 a lety 2014 až 2050 (rok 2013 = 100 %)

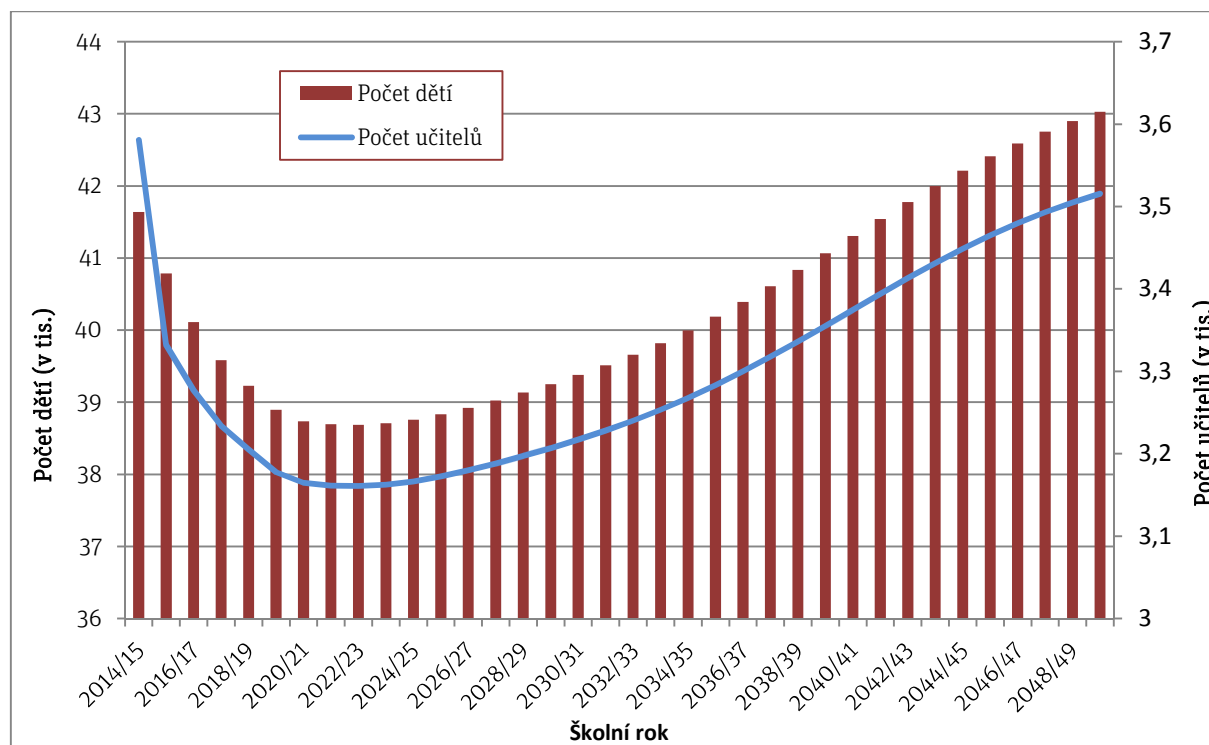
Zdroj: Burcin a kol. 2014

Hlavní roli při změnách budoucích školních kapacit v krátkodobém horizontu bude hrát generační posun, tedy nástup (výměna) relativně populačně silnějších ročníků z let 2004 – 2010 do různých stupňů vzdělávací soustavy a jejich výměna za relativně málo početné ročníky z let 1995 – 2003. V delším časovém horizontu bude kromě posunu generací mít vliv na školní kapacity vysoký počet přistěhovaných. A to jednak imigrace rodin s dětmi či imigrace mladých lidí, kteří budou v Praze realizovat své reprodukční plány. Z dlouhodobého hlediska je proto patrné, že se bude prakticky neustále zvyšovat počet dětí v mateřských školách (Graf 2), žáků v základních školách (Graf 3) i studentů na středních školách (do výpočtu jsou zahrnuti i studenti víceletých gymnázií). (Graf 4).

Je patrné, že počet dětí navštěvující mateřskou školu by měl až školního roku 2022/23 spíše klesat. Souvisí to především s faktem, že mateřské školy již opouštějí silné ročníky z let 2004-2010. Pokles počtu dětí ovšem nebude nikterak dramatický (průměrně o 1 % ročně) a po školním roce 2023/24 by měl počet dětí opět narůstat. Vlna silnějších ročníků se nyní přesouvá z mateřských škol na školy základní. Je proto patrné, že v horizontu příštích let bude docházet ke zvyšování počtu žáků navštěvující pražské základní školy. Mělo by jít o přibližně o 4 až 6% každoroční nárůst žáků. Tato vlna by měla kulminovat ve školním roce 2022/23, kdy dojde ke stagnaci počtu žáků a následnému méně dynamickému růstu (přibližně 0,5 % za rok). Vlna silnějších ročníků se postupně přesouvá také na střední školy. Vysoká dynamika růstu počtu studentů by měla být patrná především v letech 2020 až 2029, kdy by se měl počet studentů každoročně zvyšovat o 3,5 až 5 %. Stejně jako u základních škol poté dojde ke stagnaci a následnému méně dynamickému růstu počtu studentů.

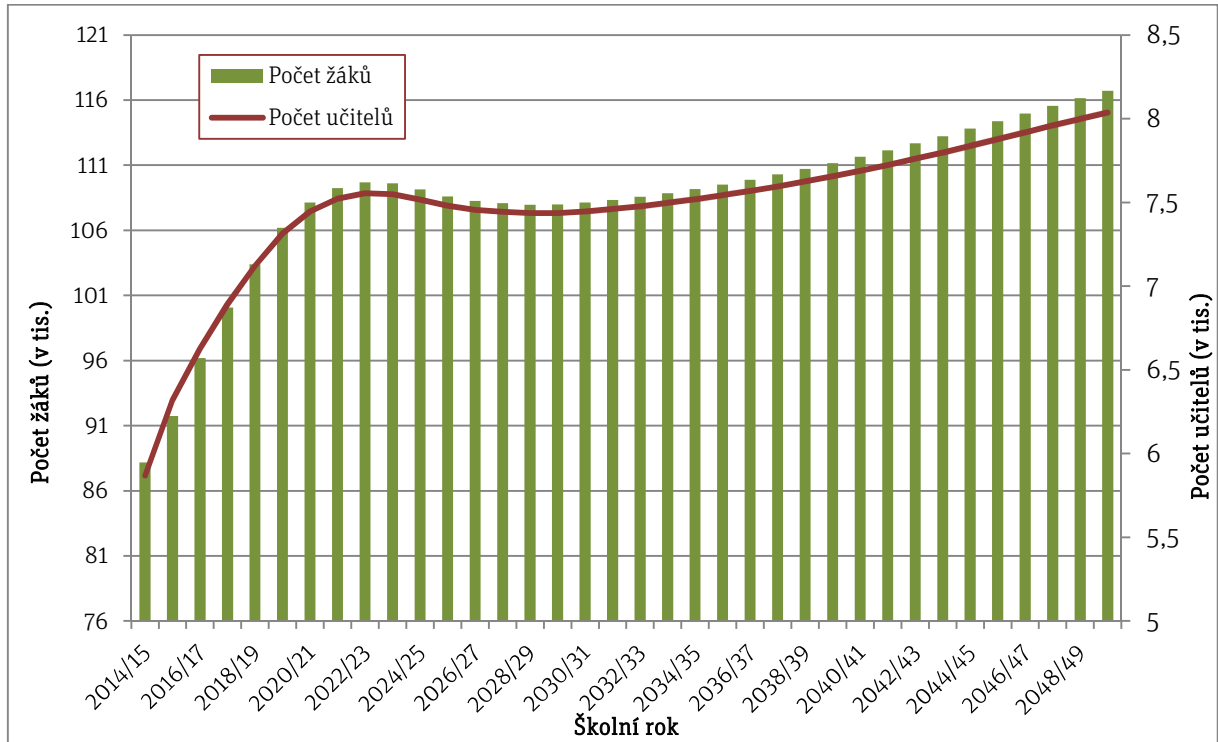
Pokud bychom chtěli zachovat současný podíl dětí na učitele, je patrné, že bude potřeba zvýšit počet učitelů úměrně zvyšování počtu školních kapacit (Grafy 2 až 4). Na současných pražských základních školách působí 5 868 učitelů, do roku 2050 by se jejich počet měl hypoteticky zvýšit na 8 037. Podobný růst by mohl být patrný také na středních školách. Menší růst pak na školách mateřských.

Graf 2: Prognóza počtu dětí a učitelů na mateřských školách v Praze do školního roku 2049/50

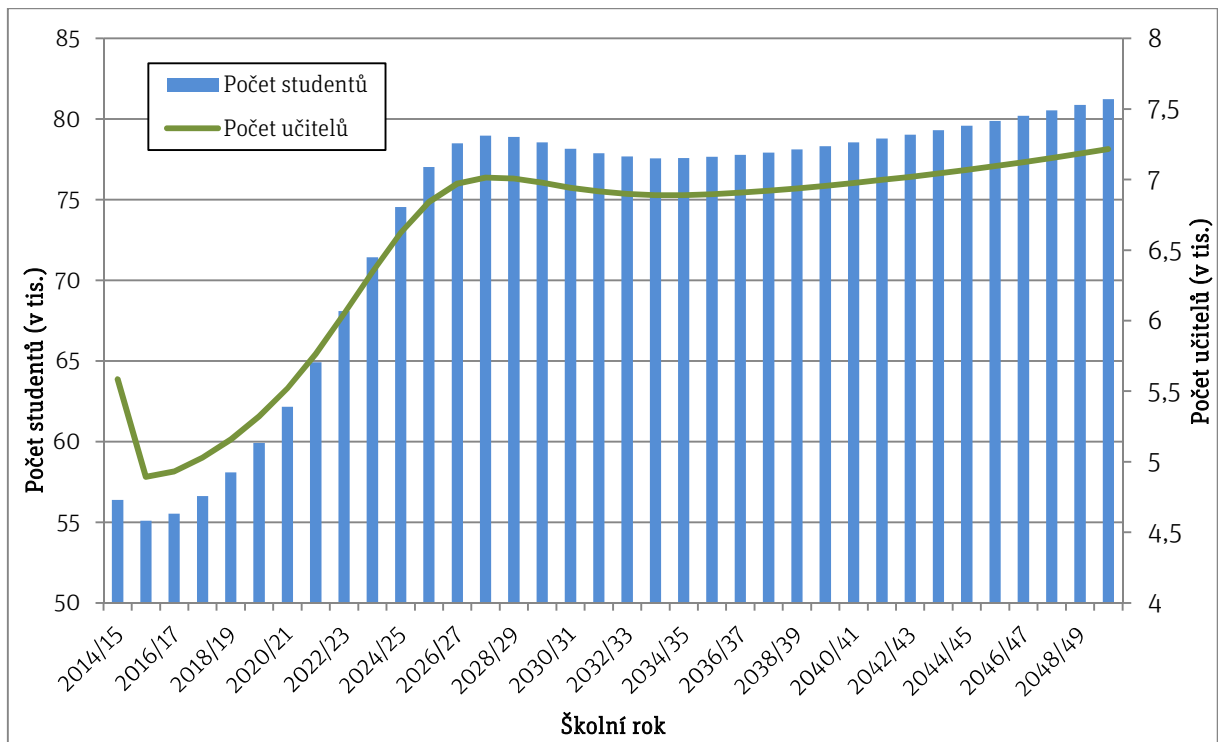
Zdroj: IPR Praha

Graf 3: Prognóza počtu žáků na základních školách v Praze do školního roku 2049/50

Zdroj: IPR Praha

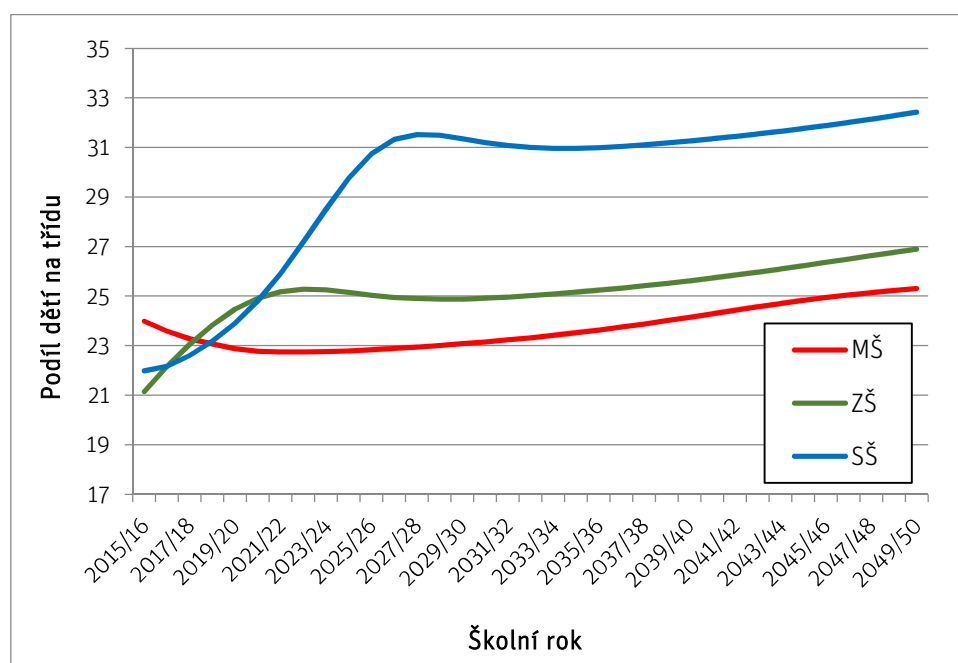
Graf 4: Prognóza počtu studentů středních škol v Praze do školního roku 2049/50

Zdroj: IPR Praha

V současné době jsou na základních a středních školách populačně slabší ročníky z let 1995-2003, průměrná kapacita (tj. naplněnost těchto škol) nyní proto není na 100 % využita. Za posledních pět školních roků je průměrná naplněnost základních škol v Praze 65,2 % (v roce 2014/15 je to 69,2 %), u škol středních je to 68,9 % (v roce 2014/15 je to 66,4 %). Trochu jiná situace je u pražských mateřských škol, kde je již nyní vysoká naplněnost. Průměrná naplněnost za posledních 5 školních let je 94,7 % (v roce 2014/15 je to 94,2 %). Podle prognózy školních kapacit je patné, že se zvyšujícím se počtem dětí, žáků a studentů se logicky bude zvyšovat také naplněnost jednotlivých typů škol. Ani dynamický nárůst potřebných kapacit na pražských základních a středních školách nicméně nemusí vést k překročení 100% naplněnosti. Teoreticky jsou současné mateřské, základní a střední školy v Praze natolik kapacitní, že by měly pojmout budoucí přírůstek žáků a studentů. Pochopitelně by také nesmělo docházet k žádnému rušení těchto škol.⁴ Jedná se ovšem o průměrné hodnoty za celou Prahu. Naplněnost a potřebnost škol je pochopitelně nerovnoměrně rozmístěná (viz výše uvedené kapitoly 1 až 4). Pokud by také nedocházelo k žádné výstavbě nových škol, je jisté, že růst naplněnosti jednotlivých škol v určitých částech města bude mít výrazný vliv na zvyšování počtu dětí na třídu (Graf 5), logicky i podíl dětí na učitele či na školu. Nárůst počtu dětí na třídu by měl být z dlouhodobého hlediska patrný u všech typů škol. Nejvýše by to mělo být patrné u středních škol, kde by průměrný počet žáků na třídu měl zvýšit ze současných 22 až na 32,5 v roce 2050. Navyšování průměrného počtu dětí na třídu může mít vliv na snižování kvality výuky.

Graf 5: Prognóza teoretického podílu dětí na třídu v mateřských, základních a středních školách v Praze do roku 2050

Zdroj: IPR Praha

⁴ Je ovšem říci se jedná o teoretický model založený na výpočtu z dat ze školního rok 2014/15 a předpokladu lineární vztahu mezi naplněností a školními kapacitami. V důsledku výstavby nových škol ovšem tento vztah lineární není - např. ve školním mezi lety 2013/14 a 2014/15 u pražských mateřských škol došlo zároveň k nárůstu počtu dětí navštěvující školu a zároveň ke snížení naplněnosti způsobením zvýšením počtu škol. Prognózovat budoucí výstavbu škol a tříd je ovšem nemožné provádět. Proto výše uvedený výpočet pouze ilustruje, jaká by byla teoretická naplněnost škol, kdyby nedocházelo k další výstavbě škol ani by se žádné školy nerušily.

Závěry a doporučení

Dostupná školská vybavenost je jedním ze základních faktorů ovlivňujících kvalitu života obyvatel města. Hl. m. Praha a městské části jako zřizovatelé škol zajišťují podmínky pro vzdělávání na všech stupních regionálního školství. Rozložení školských zařízení na území města z valné většiny kopíruje rozložení největších hustot obyvatel, postupným rozvojem obytné výstavby a vývojem demografického složení obyvatelstva však dochází k disproporcím, kdy v některých územích školy nedostačují a v jiných je naopak jejich kapacita nenaplněná. Nucené denní přejíždění žáků a studentů je nejen nepohodlné pro obyvatele, ale rovněž zatěžující pro město.

Analýza vybavení města ve všech stupních regionálního školství je založena na porovnání kapacity škol s počtem dětí odpovídající věkové skupiny, s přihlédnutím k dostupnosti a územním a demografickým souvislostem. Východiskem byl počet obyvatel v roce 2014 a demografická prognóza za rok 2020. Pro mateřské a základní školy byla vybavenost zjišťována na úrovni městských částí, větší MČ byly rozděleny na tzv. bilanční územní celky (dále BUC), které jsou vymezeny se zřetelem k přijatelným docházkovým vzdálenostem ke školám. Pro střední školství a základní umělecké a zájmové vzdělávání, které jsou celoměstského až regionálního charakteru, byly disproporce ve vybavení zjišťování pomocí 8 tzv. bilančních sektorů – souvislých oblastí s převážně radiálními vazbami k širší centrální oblasti.

Vyhodnocení kapacitních a územních parametrů identifikovalo 4 kategorie deficitních oblastí. V grafických přílohách jsou červeně označeny celky s obzvláště nedostatečnou vybaveností (vysoký nedostatek kapacit a absence vazeb na lépe vybavené území), kde lze doporučit výstavbu/zřízení nové školy. Oranžově jsou označeny celky s nedostatečnou vybaveností, které rovněž doporučujeme prioritně řešit. Žlutě jsou označeny celky, kde sice vybavenost není úplně uspokojivá, pravděpodobně by ji ale bylo možné řešit lokálními opatřeními či navýšením kapacit stávajících škol. Šedě jsou vyznačeny deficitní celky, které mohou využívat velmi dobře dimenzovanou vybavenost v okolních celcích s přijatelnou dostupností, anebo celky s deficitem, jehož výše nenáročuje systémová řešení. (Černá šrafa značí celky bez MŠ/ZŠ, které jsou zároveň deficitní.)

Mateřské školy – chybějící kapacity v některých částech města

Ve školním roce 2014/15 odpovídala celková kapacita MŠ v rámci hl. m. Prahy velikosti věkové skupiny, naplněnost škol byla 94 %. Kapacita škol je však nerovnoměrně rozložena.

Doporučení: Oblasti s obzvláště nedostatečnou vybaveností (červené), v nichž lze doporučit výstavbu/zřízení nové školy, v roce 2014 byly: Praha 9 – část Harfa-Hloubětín a část Hrdlořezy, Praha 5 – Smíchov-sever a Praha 6 – Dejvice, dále Praha 22 – Pitkovice, Čakovice – Miškovice a Praha 13 – severně od Rozvadovské spojky. Další oblasti rovněž doporučené k prioritnímu řešení (oranžové) jsou Praha 8 – Karlín, Praha 6 – Břevnov, Praha 7 – Holešovice-Bubny, Praha 14 – části Kyje a Hutě, Praha 6 – Šárecké údolí, Praha 10 – Bohdalec-Slatiny a Zličín. Nejvyšší deficit byl zjištěn v části Praha 6 – Dejvice (424 míst).

Z prognózy obyvatel vyplývá, že k roku 2020 poklesne počet dětí ve věkové skupině 3–5 let, což způsobí změkčení lokálních deficitů analyzovaných k roku 2014 (od roku 2022 se ovšem očekává další růst počtu dětí). V rámci celé Prahy se předpokládá převis celkové kapacity MŠ o cca 8,5 %. V některých oblastech se však situace výrazně nezlepší ani v budoucnosti, zejména jde o tyto celky:

Praha 9 – Harfa-Hloubětín, Praha 5 – Smíchov-sever (největší předpokládaný deficit - 301 míst), Praha 22 – Pitkovice (zůstávají v červené kategorii). V některých částech se situace zlepší jen částečně, např. Praha 9 – Hrdlořezy, Praha 10 – Bohdalec-Slatiny, Praha 13 - severně od Rozvadovské spojky, Praha 14 – části Kyje a Hutě a Čakovice – Miškovice (tyto celky zůstávají v oranžové kategorii nebo do ní přešly z červené v r. 2014). Jediný BUC, kde se nepředpokládá zlepšení situace, ale naopak výrazné prohloubení deficitu, je Praha 3 – západ (- 274 míst, zhoršení deficitu cca o 100 míst), území je vzhledem k relativně příznivým územním vazbám zařazeno do šedé kategorie bez návrhu opatření.

Základní školy – naplněnost poroste, prohloubí se lokální deficity kapacity a vzniknou nové

Ve školním roce 2014/15 celková kapacita ZŠ převyšovala v rámci hl. m. Prahy velikost věkové skupiny o 29 %, tj. cca o 39 tisíc míst, naplněnost škol byla cca 69 %. Kapacita škol je však nerovnoměrně rozložena.

Doporučení: Oblasti s obzvláště nedostatečnou vybaveností (červené), v nichž lze doporučit výstavbu/zřízení nové školy, v roce 2014 byly Praha 5 – Smíchov-jih, Praha 9 – Harfa-Hloubětín, Praha 12 – Komořany, Praha 13 - severně od Rozvadovské spojky, Praha 14 – části Hostavice a Hutě, Újezd a Čakovice – Miškovice; jde o celky, v nichž probíhá intenzivní bytová výstavba, žádná škola (ani jednostupňová) zde není, deficit je v rozmezí 400 –

200 míst, příznivé vazby na lépe vybavené okolí neexistují. Další oblasti rovněž doporučené k prioritnímu řešení (oranžové) jsou Praha 6 – Střešovice, Praha 21 a Zličín; zde jsou školy zřízeny, ale probíhá zde intenzivní bytová výstavba a případná vazba na celky s převisem nabídky je složitá. Nejvyšší deficit v absolutních hodnotách byl zjištěn v části Praha 5 - Košíře (519 míst – vzhledem k dostatku volných kapacit v okolí zařazeno v šedé kategorii bez doporučení řešení situace).

Z prognózy obyvatel k roku 2020 vyplývá posun demografické vlny do věkové skupiny 6–14 let; což znamená snížení převisu celkové kapacity ZŠ v rámci hl. m. Prahy již jen na 14 %, tj. cca 19 tisíc míst. Oproti situaci v MŠ se předpokládá prohloubení lokálních deficitů a vznik nových i v oblastech, kde v roce 2014 byl stav vyrovnaný nebo dokonce převis nabídky (také do vzdálenější budoucnosti můžeme očekávat další růst počtu žáků).

K výše uvedeným červeným celkům z roku 2014 přibudou v r. 2020 celky Zličín, Praha 22 – Pitkovice, Praha 10 – Bohdalec Slatiny a Praha 9 – Hrdlořezy (všechny s vysokým deficitem a s obtížnou dostupností okolí s převisem nabídky a kromě Zličína bez školských zařízení). V oranžové kategorii se předpokládají celky Praha 21, Zbraslav, Praha 19, Praha 9 – Vysočany–Libeň, Praha 6 – Střešovice a Praha 7 – Holešovice–Bubny (všechny sice mají školu, ale k roku 2020 bude deficit v rozsahu 470 – 250 míst a volné kapacity v okolí zůstanou obtížně dostupné). Největší předpokládané deficity v roce 2020 jsou v částech Praha 9 – Harfa-Hloubětín (690 míst) a Praha 21 (469 míst) a dále pak Praha 5 – Košíře (827 míst – v Košířích však z hlediska příznivých územních vazeb nenavrhujeme žádná zvláštní opatření). Největší prohloubení deficitu se předpokládá v částech Praha 9 – Harfa-Hloubětín (o 450 míst) a Vysočany–Libeň (o 488 míst); dále (v rozsahu o 400 – 200 míst) v Praze 6 – Liboc-Ruzyně, Praze 7 – Holešovice-Bubny, Praze 15 – Hostivaří, v Praze 19, v Čakovicích a na Zbraslavi, a dále rovněž v Praze 5 – Košířích a Praze 9 – Proseku, v těchto posledních dvou částech je však dostatek volných kapacit v okolí.

Celková doporučení pro řešení problematiky kapacit mateřských a základních škol

Porovnání deficitních oblastí MŠ a ZŠ v BUC hl. m. Prahy z hlediska předpokládaného vývoje k roku 2020 ukazuje, že nejvíce problematické se jeví oblasti Praha 9 – Harfa-Hloubětín a Hrdlořezy, Praha 13 – severně od Rozvadovské spojky, Praha 14 – Hostavice a Hutě, Praha 22 – Pitkovice, Praha 10 – Bohdalec-Slatiny, Čakovice – Miškovice a Zličín.

Možnosti řešení nedostatečných kapacit a lokálních disproporcí v MŠ a ZŠ: výjimky z nejvyššího počtu dětí na třídu, vytvoření nových tříd ve stávajících objektech škol (organizačními opatřeními, dostavbou), výstavba nových objektů s možností pozdějšího víceúčelového respektive alternativního využití, adaptace nebo rekonstrukce vysloužilých objektů. V předškolní péči podpora alternativních řešení - center pro předškolní děti, firemních školek, dětských skupin apod.

Možnosti financování: OP Praha – půl růstu ČR; Prioritní osa 4: Vzdělání a vzdělanost a podpora zaměstnanosti, Specifický cíl 4.1: Dosažení dostatečné kapacity a zkvalitnění předškolního, základního a středního vzdělávání. Ve spolupráci se Středočeským krajem Integrované územní investice (ITI) Pražské metropolitní oblasti - Prioritní oblast 3: Dostupné a kvalitní školství, dílčí cíl 3.1 Zvýšit kapacitu předškolního a základního vzdělávání. Program MŠMT: Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky - Fond rozvoje kapacit mateřských a základních škol.

Střední školy – dostatečné kapacity, ale nerovnoměrně rozložené

Celkové kapacity středního školství vysoko převyšují současnou (i v budoucnosti předpokládanou rostoucí) poptávku. Přesto, že střední školství je celoměstského charakteru, je potřeba upozornit na územní disproporce ve vybavenosti města, neboť i kapacity SŠ jsou na území města velmi nerovnoměrně rozloženy.

Doporučení: S přihlédnutím k hustotám obyvatel a územním vazbám doporučujeme posílení středního školství v sektoru Západ, konkrétně v oblasti Barrandova (jde o jediné sídliště v Praze s počtem obyvatel téměř 23 tisíc bez střední školy). Pozornost doporučujeme věnovat i sektoru Jihozápad (zejména oblast Zbraslavi), kde se díky zvýšení počtu potenciálních studentů k roku 2020 předpokládá relativně největší propad nabídky středního školství.

Možnosti řešení lokálních disproporcí v SŠ: audit oborové struktury středních škol; optimalizace sítě středních škol ve vazbě na naplněnost kapacit a oborovou strukturu

Možnosti financování: v oblasti optimalizace oborové struktury ve vazbě na trh práce Rozvojový program MŠMT na podporu odborného vzdělávání.

Základní umělecké a zájmové vzdělávání – vyrovnaná nabídka s poptávkou, ale nerovnoměrně rozložená

Základní umělecké a zájmové vzdělávání má celoměstský až regionální charakter. Celkové kapacity základních uměleckých škol a domů dětí a mládeže mírně převyšují současnou velikost věkové skupiny cca o 5 %. Celkově je tedy nabídka v mírném převisu nad poptávkou. K roku 2020 předpokládaný posun demografické vlny do celé věkové skupiny od 6–18 let bude znamenat v úrovni hl. m. Prahy v podstatě vyrovnanou nabídku a poptávku. Kapacity jsou na území města nerovnoměrně rozloženy; pro možnost výběru zařízení je optimální stav mírný převis nad poptávkou.

Doporučení: Pro vyrovnaní úrovně vybavenosti lze proto doporučit optimalizaci sítě poboček uměleckého a zájmového vzdělávání a posílení nabídky v sektorech Západ (prioritně oblast Barrandova) a Východ (oblast Černého Mostu), do budoucnosti rovněž v sektoru Jihovýchod (zejména v oblasti sídliště Horní Měcholupy - Petrovice a na Jižním Městě zejména oblast Roztyly).

Seznam použitých zdrojů

BURCIN, B., ČERMÁK, Z., KUČERA, T., ŠÍDLO, L. (2014): Prognóza vývoje obyvatelstva území hl. m. Prahy a odhadů náhradové migrace na období do roku 2050. Praha.

HAŠKOVÁ, H. (2010): Fenomén bezdětnosti. Sociologické nakladatelství, Praha, 265 s.

RABUŠIC, L. (2001): Kde všechny ty děti jsou?: Porodnost v sociologické perspektivě. Sociologické nakladatelství, Praha. 266 s.

RYCHTAŘÍKOVÁ, J. (1997): Nechci této společnosti namlouvat, že se nic neděje. Demografie, roč. 39, č. 4, s. 267-268.

Volně dostupná data z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT).

MHMP, odbor školství a mládeže – výkonové ukazatele.

Demografie, bydlení a veřejná vybavenost: Regionální školství
Analýza vybavenosti a dostupnosti školských zařízení v Praze

Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy
Vyšehradská 57, 128 00, Praha 2

AUTOŘI

PhDr. Miroslava Bajzíkova

Ing. arch. Ivana Kubáková, tel.: 236 004 646, e-mail: kubakova@ipr.praha.eu

RNDr. Tomáš Brabec, Ph.D., tel.: 236 004 746, e-mail: brabec@ipr.praha.eu (kapitola 5)

TECHNICKÁ SPOLUPRÁCE

Renata Procházková

Ing. Antonín Paduán – sekce prostorových informací IPR Praha

Mgr. Ingrid Nosková – sekce prostorových informací IPR Praha

Mgr. Matěj Soukup – sekce prostorových informací IPR Praha

GRAFICKÝ NÁVRH TITULNÍ STRANY

Ing. Jakub Pechlát

první vydání / 44 stran

© IPR/SSP/STR, Praha, 2015-06

Demografie, bydlení a veřejná vybavenost: Regionální školství
Analýza vybavenosti a dostupnosti školských zařízení v Praze

Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy

ISBN 978-80-87931-37-0

ISBN 978-80-87931-38-7 (pdf)